

Uchwała nr 497/2014
Rady Miasta Siemianowic Śląskich
z dnia 29 maja 2014 r.

w sprawie: **przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich za 2013 rok**

Działając na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)

Rada Miasta Siemianowic Śląskich
uchwała:

§ 1

Przyjąć sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich za 2013 rok w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Siemianowic Śląskich.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA

Adam Cebula

RADCA PRAWNY

Damian Jaromin

Załącznik do Uchwały nr *497*/2014
Rady Miasta Siemianowic Śląskich
z dnia *29 maja* 2014 roku

***Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Siemianowicach Śląskich
w 2013 roku***

Siemianowice Śląskie, 2014 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	• strona 5
2. KADRA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	• strona 6
2.1. Zatrudnienie	• strona 6
2.2. Prace interwencyjne, roboty publiczne oraz praktyki studenckie	• strona 7
3. ANALIZA FINANSOWA BUDŻETU OŚRODKA	• strona 8
4. RODZAJE ŚWIADCZEŃ, NALEŻĄCYCH DO ZADAŃ GMINY, REALIZOWANE W OPARCIU O USTAWĘ O POMOCY SPOŁECZNEJ	• strona 12
5. USŁUGI OPIEKUŃCZE I POMOC PÓŁINSTYTUCJONALNA	• strona 19
5.1. Usługi opiekuńcze	• strona 19
5.2. Dzienny Dom Pomocy Społecznej	• strona 20
5.3. Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci	• strona 20
6. POMOC INSTYTUCJONALNA	• strona 29
7. POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ KLIENTÓW MOPS	• strona 32
8. PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE	• strona 38
8.1. Praca socjalna	• strona 38
8.2. Poradnictwo specjalistyczne	• strona 39
8.2.1. <i>Poradnictwo prawne</i>	• strona 39
8.2.2. <i>Poradnictwo psychologiczne</i>	• strona 40
9. PROJEKTY SPOŁECZNE MOPS	• strona 42
9.1. Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego projekt systemowy pn. „UWIERZ W SIEBIE”	• strona 42
9.2. Projekt pn. „Aktywny debiut”	• strona 45
9.3. Projekt pn. „Klub Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich”	• strona 46
9.4. Projekty realizowane w ramach wsparcia dla rodzin zastępczych	• strona 48
9.4.1. <i>Obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego</i>	• strona 48

9.4.2. Szkolenia dotyczące rodzicielstwa zastępczego	• strona 48
9.4.3. Asystenci rodziny oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	• strona 48
9.5. Projekt pn. „Bajkowe inspiracje – bajkoterapia jako metoda pracy z dziećmi w Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego dla Dzieci w Siemianowicach Śląskich”	• strona 49
9.6. Projekt pn. „Blisko Ciebie – systemowa integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi i środowiska lokalnego w Siemianowicach Śląskich”	• strona 49
9.7. Projekt pn. „Kariera bez barier”	• strona 51
9.8. Projekt pn. „Schematom STOP! Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – pilotaż”	• strona 52
9.9. Program pn. „Aktywny Samorząd”	• strona 52
9.10. Projekt pn. „Mur dla przemocy”	• strona 53
9.11. Program pomocy sąsiedzkiej	• strona 53
10. WYBRANE ZAGADNIENIA Z DZIAŁALNOŚCI MOPS	• strona 55
10.1. Opieka nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych	• strona 55
<i>10.1.1. Rodziny biologiczne</i>	• strona 55
<i>10.1.2. Kandydaci na rodziny zastępcze</i>	• strona 56
<i>10.1.3. Opieka nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych</i>	• strona 57
<i>10.1.4. Asystenci rodziny</i>	• strona 62
<i>10.1.5. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej</i>	• strona 62
10.2. Umieszczanie dzieci w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych	• strona 63
10.3. Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych	• strona 66
<i>10.3.1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki</i>	• strona 67
<i>10.3.2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie</i>	• strona 68
<i>10.3.3. Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej</i>	• strona 69
<i>10.3.4. Mieszkanie chronione</i>	• strona 69
<i>10.3.5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych</i>	• strona 70
10.4. Prace społecznie użyteczne	• strona 71
10.5. Wolontariat	• strona 72
10.6. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	• strona 73

10.6.1. Rehabilitacja społeczna	• strona 74
10.6.2. Rehabilitacja zawodowa	• strona 77
10.7. Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze realizujące działania w związku z występowaniem przemocy w rodzinie	• strona 79
10.8. Kontrola wewnętrzna	• strona 80
10.9. Ważne przedsięwzięcia i działania zapewniające prawidłowe funkcjonowanie MOPS	• strona 82
10.10. Potrzeby	• strona 83
11. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI I INSTYTUCJAMI	• strona 85
SPIS TABEL	• strona 88
SPIS WYKRESÓW	• strona 90

1. WPROWADZENIE

Utworzony w 1990 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich (MOPS) jest jednostką organizacyjną miasta Siemianowice Śląskie. Na początku obszar jego działania obejmował wyłącznie zadania własne i zlecone gminy wynikające z Ustawy o pomocy społecznej. Na przestrzeni lat zakres wykonywanych zadań uległ znacznemu poszerzeniu.

Od czasu uzyskania przez Siemianowice Śląskie statusu miasta na prawach powiatu (rok 1999) MOPS realizuje nie tylko zadania gminne, ale również zadania własne i zlecone powiatu. Poza tym wykonuje wiele innych zadań – zgodnie ze swoim statutem oraz przepisami prawa.

Wśród licznych zadań są nie tylko te finansowane ze środków budżetu gminy, ale także z innych źródeł: budżetu państwa, funduszy Unii Europejskiej, zasobów instytucji niepublicznych (np. fundacji). Już od kilku lat MOPS pozyskuje pieniądze z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Efektem jest realizacja projektów społecznych, takich jak „UWIERZ W SIEBIE” (od 2008 roku wciąż realizowane są kolejne edycje). Nowymi przykładami wykorzystania EFS są projekty pn. „Aktywny debiut” i „Klub Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich”.

Prowadzone są również projekty współfinansowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W roku 2013 były to: projekt pn. „Blisko Ciebie – systemowa integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi i środowiska lokalnego w Siemianowicach Śląskich” oraz projekty dotyczące asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i szkoleń w zakresie rodzicielstwa zastępczego.

Ponadto pracownicy MOPS przygotowują i wdrażają inicjatywy oraz projekty socjalne, które są finansowane dzięki grantom uzyskanym z innych źródeł lub pomocy sponsorów.

Sprawozdanie przedstawia najważniejsze działania Ośrodka w obszarze pomocy społecznej w 2013 roku, które polegały na przyznawaniu osobom niepełnosprawnym pomocy w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, organizowaniu opieki w rodzinach zastępczych, kierowaniu do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych, udzielaniu pomocy pieniężnej i niepieniężnej, przygotowaniu oraz realizacji wielu programów i projektów.

2. KADRA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

2.1. Zatrudnienie

Wg stanu na koniec 2013 roku MOPS łącznie zatrudniał 152 pracowników w ramach 142,63 etatu, w tym:

- prace interwencyjne - 3 pracowników na 3 etatach;
- roboty publiczne - 10 pracowników na 10 etatach;
- asystenci rodziny - 3 pracowników na 2,50 etatu;
- koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej - 3 pracowników na 2,50 etatu;
- w ramach projektu pn. „UWIERZ W SIEBIE” - 8 pracowników na 8 etatach (w tym 3 asystentów rodziny);
- w ramach projektu pn. „Aktywny debiut” - 4 pracowników na 2,25 etatu;
- w ramach projektu pn. „Klub Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich” - 2 pracowników na 2 etatach;
- Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego Dla Dzieci - 10 pracowników na 8,75 etatu;
- Miejski Zespół d/s Orzekania o Niepełnosprawności - 3 pracowników na 3 etatach;
- pozostałe stanowiska pracy - 106 pracowników na 100,63 etatu.

Strukturę zatrudnienia przedstawia poniższa tabela.

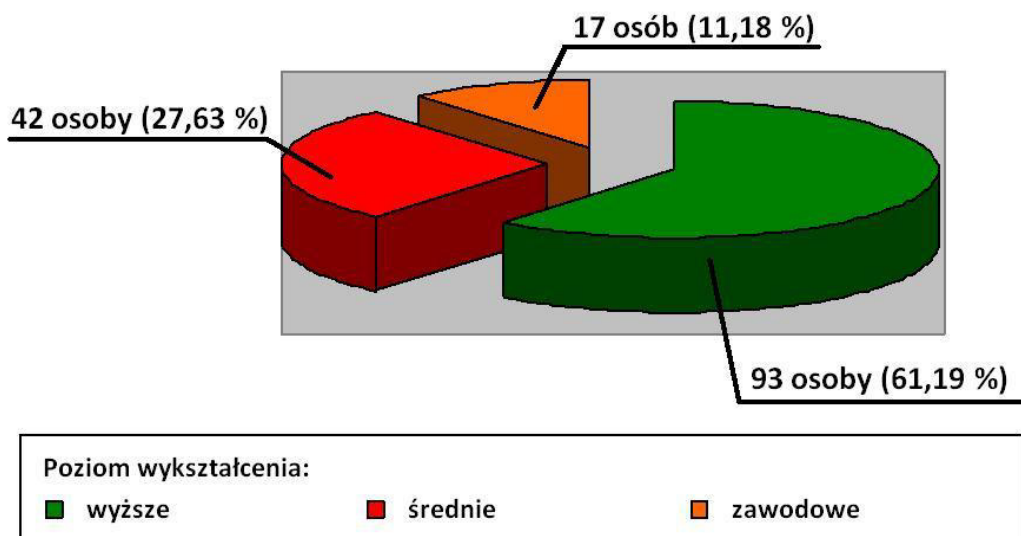
Tabela nr 1. Struktura zatrudnienia pracowników MOPS ogółem na koniec 2013 r.

Dyrektor	Zastępca dyrektora	Kierownicy, stanowiska samodzielne	Pracownicy socjalni, specjaliści pracy socjalnej	Pracownicy obsługi	Pozostali pracownicy	Wychowawcy	Asystenci rodziny	Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej
1 osoba	1 osoba	24 osoby	41 osób	27 osób	44 osoby	5 osób	6 osób	3 osoby

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Bardzo ważną cechą kadry jest jej wykształcenie. Informacje na ten temat zawiera poniższy wykres.

Wykres nr 1. Struktura zatrudnionej w ramach etatów MOPS kadry pod względem wykształcenia w 2013 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W 2013 roku 29 osób podnosiło swoje kwalifikacje: na studiach podyplomowych (21 osób), na studiach magisterskich (2 osoby), na studiach licencjackich (4 osoby), w ramach specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego (1 osoba), w ramach specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego (1 osoba). Ponadto pracownicy podnosili swoje kwalifikacje w formach pozaszkolnych, tzn. brali udział w różnego rodzaju seminariach i szkoleniach. Ogółem uczestniczyli w 88 szkoleniach, w tym 76 bezpłatnych organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego (ROPS).

W ramach projektu systemowego realizowanego przez ROPS zostało przeprowadzone doradztwo dotyczące organizowania społeczności lokalnej przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL.

2.2. Prace interwencyjne, roboty publiczne oraz praktyki studenckie

Podobnie jak w ubiegłych latach, w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Siemianowicach Śl. (PUP), w ciągu 2013 roku MOPS zatrudniał pracowników w ramach robót publicznych (26 osób) oraz prac interwencyjnych (4 osoby). Po zakończeniu tych form zatrudnienia 2 osoby podjęły regularną pracę w MOPS.

W 2013 roku 5 osób odbyło w Ośrodku praktyki studenckie.

3. ANALIZA FINANSOWA BUDŻETU OŚRODKA

W 2013 r. MOPS wydał na realizację statutowych zadań gminy i powiatu ogółem **25.761.158,68 zł**. W skład tej kwoty weszły środki finansowe pochodzące:

- z budżetu miasta - 14.091.769,00 zł;
- z budżetu państwa - 10.418.048,47 zł;
- z Europejskiego Funduszu Społecznego - 1.247.841,25 zł;
- od sponsorów - 3.499,96 zł.

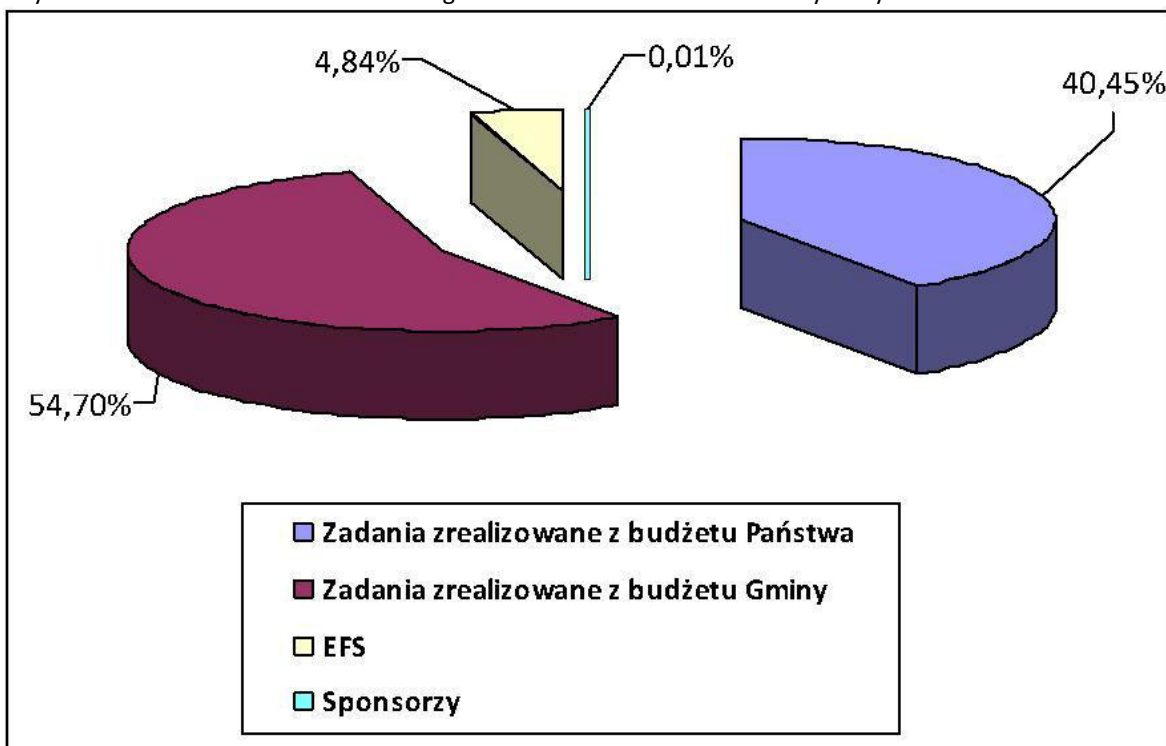
Kwotowo oraz procentowo budżet MOPS w 2013 r. przedstawiają tabela i diagram poniżej.

Tabela nr 2. Budżet MOPS z uwzględnieniem źródła finansowania zadań gminy i powiatu w 2013 r.

Źródło finansowania	Kwota (w zł)	% budżetu MOPS
Budżet miasta	14.091.769,00	54,70
z tego wydano na:		
a) zadania gminy	11.516.472,22	44,70
b) zadania powiatu	2.575.296,78	10,00
Budżet państwa	10.418.048,47	40,45
z tego wydano na:		
a) zadania gminy	10.264.164,22	39,84
b) zadania powiatu	126.100,00	0,50
c) projekty	27.784,25	0,11
Europejski Fundusz Społeczny	1.247.841,25	4,84
Sponsorzy (środki finansowe pozyskane z fundacji BZ WBK w ramach konkursu)	3.499,96	0,01
Razem	25.761.158,68	100,00

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Wykres nr 2. Struktura budżetu MOPS wg źródła finansowania zrealizowanych wydatków w 2013 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Środki finansowe z budżetu gminy w wysokości **14.091.769,00 zł** były wydatkowane na zadania gminy i powiatu w następujący sposób:

11.516.472,22 zł na zadania gminy, z tego m.in.:

- 2.845.858,77 zł - na zasiłki i pomoc w naturze;
- 4.941,09 zł – na zasiłki stałe;
- 412.103,45 zł – na funkcjonowanie Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci;
- 2.859.649,14 zł - na pokrycie odpłatności za pobyt mieszkańców Siemianowic Śl. umieszczonych w domach pomocy społecznej po 1 stycznia 2004 r.;
- 296.219,55 zł - na usługi opiekuńcze;
- 42.627,16 zł – na wspieranie rodziny;
- 77.434,40 zł – na wypłatę świadczeń w ramach prac społecznie użytecznych, w tym 49.998,50 zł jako wkład własny w projekcie pn. „UWIERZ W SIEBIE”;
- 24.619,68 zł - na dofinansowanie do transportu żywności w ramach unijnego programu PEAD;
- 6.394,61 zł jako wkład własny w projektach „Aktywny debiut” i „Klub Integracji

Spółecznej w Siemianowicach Śląskich”;

- 215.010,91 zł wydatkowano z funduszu przeciwalkoholowego.

2.575.296,78 zł na zadania powiatu, z tego:

- 2.349.830,80 zł - na pomoc dla rodzin zastępczych, usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i wynagrodzenie dla niespokrewnionych rodzin zastępczych oraz szkolenia;
- 87.691,10 zł - na pomoc dla usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 14.412,48 zł - na mieszkanie chronione;
- 85.938,65 zł - na działalność Miejskiego Zespołu d/s Orzekania o Niepełnosprawności;
- 37.423,75 zł - na wynagrodzenia i zakup materiałów i wyposażenia ze środków otrzymanych z PFRON.

Ponadto w 2013 r. MOPS wydatkował kwotę **1.247.841,25 zł**, pozyskaną z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”, którą przeznaczono na:

- realizację projektu pn. „UWIERZ W SIEBIE”- 957.212,65 zł;
- realizację projektu pn. „Aktywny debiut” – 58.374,50 zł;
- utworzenie Klubu Integracji Społecznej – 232.254,10 zł.

MOPS wydał też kwotę 3.499,96 zł z dotacji otrzymanej w programie grantowym „Bank Dziecięcych Uśmiechów” organizowanym przez Fundację Banku Zachodniego WBK. Pieniądze zostały przeznaczone na realizację projektu pn. „Bajkowe inspiracje – bajkoterapia jako metoda pracy z dziećmi w Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego dla Dzieci w Siemianowicach Śląskich”.

Środki finansowe z budżetu państwa w wysokości **10.418.048,47 zł** były wydatkowane na zadania gminy i powiatu w następujący sposób:

10.264.164,22 zł na zadania gminy, z tego na:

a) realizację zadań zleconych gminie **80.089,19 zł:**

- 22.895,52 zł – na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

- 31.900 zł – na pokrycie kosztów wydawania decyzji przyznających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej dla osób nieubezpieczonych;
- 25.293,67 zł – na wypłatę wynagrodzeń opiekunów prawnych za sprawowanie opieki nad osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi;

b) realizację zadań własnych gminy **10.184.075,03 zł**, w tym m.in.:

- 2.632.037,00 zł – na zasiłki stałe;
- 196.975,67 zł – na opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały i dzieci nieubezpieczone do czasu rozpoczęcia realizacji obowiązku szkolnego;
- 4.339.742,12 zł – na zasiłki okresowe;
- 2.059.862,00 zł – na realizację programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
- 35.264,99 zł – na wynagrodzenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i szkolenia rodzin zastępczych;
- 37.805,25 zł – na wynagrodzenia asystentów rodziny;

126.100 zł na zadania powiatu, z tego:

- 126.100 zł – na działalność Miejskiego Zespołu d/s Orzekania o Niepełnosprawności;

27.784,25 zł na realizację projektu pn. „Blisko Ciebie – systemowa integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi i środowiska lokalnego w Siemianowicach Śląskich”.

4. RODZAJE ŚWIADCZEŃ, NALEŻĄCYCH DO ZADAŃ GMINY, REALIZOWANE W OPARCIU O USTAWĘ O POMOCY SPOŁECZNEJ

ZADANIA FINANSOWANE Z BUDŻETU PAŃSTWA (9.281.373,18 zł)

ZADANIA ZLECONE GMINIE (wydatkowano 47.815,39 zł):

- 1) **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi** przyznano 10 osobom, świadczonych było 2.450 godzin; koszt 1 godziny usług wynosił 8,30 zł do kwietnia, 8,38 zł od maja do sierpnia, 12 zł od września; ogólny koszt świadczonych usług wyniósł **22.895,52 zł**;
- 2) **wynagrodzenie dla opiekuna prawnego**: za sprawowanie opieki nad 9 osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi wypłacono 8 osobom łączną kwotę **24.919,87 zł**, 107 świadczeń.

ZADANIA WŁASNE GMINY DOTOWANE Z BUDŻETU PAŃSTWA (wydatkowano 9.233.557,79 zł):

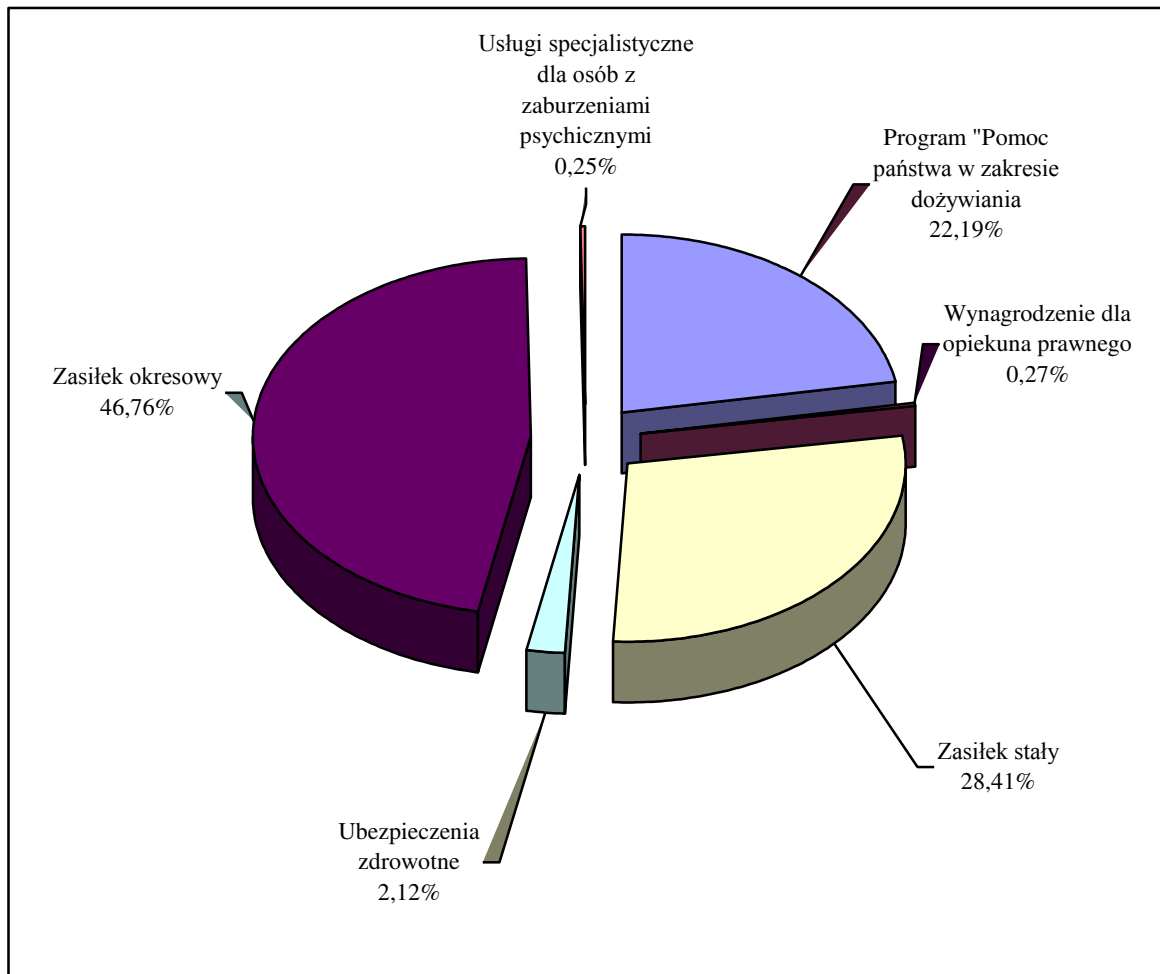
- 1) **zasiłek okresowy** - od maja 2004 r. pomoc w formie zasiłku okresowego jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym; na realizację tego zadania gmina otrzymuje zgodnie z art. 147 ust.7 Ustawy o pomocy społecznej dotację celową z budżetu państwa; zasiłki okresowe są przyznawane w minimalnej wysokości gwarantowanej przez w/w ustawę, tj. w przypadku osoby samotnie gospodarującej i rodziny – 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby/rodziny; z tej formy pomocy skorzystały 1.902 środowiska, obejmujących łącznie 4.756 osób; w sumie wypłacono kwotę **4.339.742,12 zł**; średnia miesięczna wysokość zasiłku wyniosła 302,08 zł;
- 2) **zasiłek celowy na zakup żywności lub posiłku** - w 2013 r. był realizowany program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w ramach którego pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego, przyznawana jest bezpłatnie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150 % kryterium dochodowego, o którym mowa odpowiednio w art.8 ust.1 pkt 1 i 2 Ustawy o pomocy społecznej; w przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną, zostaje przyznana pomoc w

formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłku lub żywności; na mocy wydanych decyzji, zasiłki celowe na zakup żywności lub posiłku na łączną kwotę **2.059.862 zł** przyznano 1.889 osobom z 1.810 rodzin; w okresie od stycznia do czerwca 2013 r. wysokość świadczenia na miesiąc dla jednej osoby uzależniona była od posiadanego dochodu - osobie/rodzinie, której dochód nie przekraczał 50 % kryterium dochodowego, przyznawano 120 zł, osobie/rodzinie, której dochód mieścił się w przedziale od 50 % do 100 % kryterium dochodowego, przyznawano 90zł, a osobom/rodzinom, których dochód mieścił się w przedziale 100 % - 150 % kryterium dochodowego, przyznawano 60 zł; w lipcu i sierpniu pomoc przyznawano w wysokości 40 zł na osobę na miesiąc; od września wysokość miesięcznej pomocy wynosiła 60 zł na osobę; wysokość miesięcznej pomocy była uzależniona od wielkości otrzymywanych z budżetu państwa transz pieniędzy przeznaczonych na realizację tego zadania;

- 3) **zasiłek stały** przyznano 650 osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności (I i II grupa inwalidzka, znaczny bądź umiarkowany stopień niepełnosprawności lub całkowita niezdolność do pracy); łącznie wydatkowano kwotę **2.636.978 zł**, średnia wysokość świadczenia wyniosła 409,60 zł;
- 4) **składki na ubezpieczenie zdrowotne** opłacono 512 osobom otrzymującym zasiłek stały, które nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia z innego tytułu, oraz 4 dzieciom nieprzebywającym w placówkach, które nie rozpoczęły realizacji obowiązku szkolnego; przeciętna wysokość świadczenia wynosiła 38,86 zł, wysokość składki wynosiła 9 % przyznanego świadczenia; w sumie na ten cel wydano **196.975,67 zł**.

Strukturę wykorzystania środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie i zadań własnych gminy dotowanych z budżetu państwa pokazuje w ujęciu procentowym diagram zamieszczony poniżej.

Wykres nr 3. Struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa w 2013 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

ZADANIA FINANSOWANE Z BUDŻETU GMINY (6.001.727,46 zł)

ZADANIA WŁASNE GMINY:

1) zasiłki i pomoc w naturze (2.845.858,77 zł):

- obiady w szkołach opłacono 967 dzieciom; na 117.943 świadczenia wydano kwotę **372.500,74 zł**, koszt jednego posiłku wynosił ok. 3,16 zł; ponadto 6 dzieciom szkolnym opłacono wyżywienie w noclegowniach, co łącznie kosztowało **9.656 zł** (jednostkowa cena wyżywienia wynosiła 8 zł);
- 978 dzieciom opłacono śniadania w szkole; kwotą **183.675,40 zł** sfinansowano 120.150 świadczeń, średni koszt jednego śniadania to 1,53 zł; poza tym 3 dzieciom szkolnym opłacono w noclegowniach kolacje na łączną kwotę **380 zł**, cena kolacji

wynosiła 2 zł;

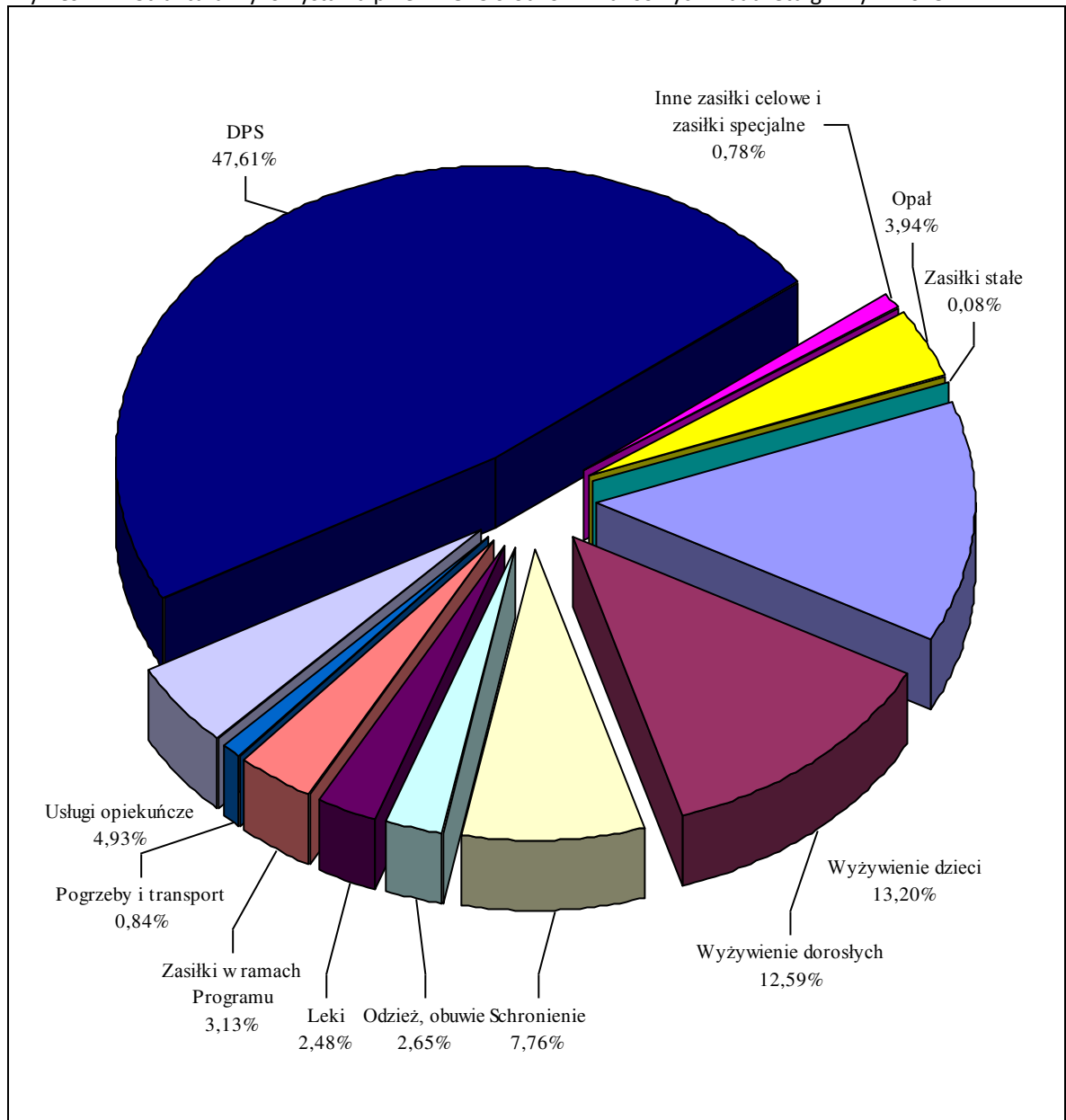
- sfinansowano wyżywienie w przedszkolu dla 297 dzieci; 24.776 świadczeń łącznie kosztowało **125.074,47 zł**, średni koszt wyżywienia jednego dziecka wyniósł ok. 5,05 zł; opłacono również całodzienne wyżywienie w noclegowniach 13 dzieciom nie uczęszczającym do szkoły - 2.490 świadczeń w sumie kosztowało **19.920 zł** (jednostkowa cena wyżywienia to 8 zł);
- 115 dzieciom opłacono obiad lub/i śniadanie albo wyżywienie w przedszkolu; sfinansowano 18.464 świadczenia w oparciu o art. 6a Ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, który stanowi, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor szkoły lub przedszkola udziela pomocy w formie posiłku, bez konieczności wydania przez ośrodek pomocy społecznej stosownej decyzji administracyjnej; w sumie wydano kwotę **44.092,90 zł**, z tego 30.890 zł zapłacono za obiady, 12.962,90 zł za śniadania i 240 zł za wyżywienie w przedszkolu;
- 70 dzieciom uczęszczającym do Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci opłacono wyżywienie na kwotę **37.819,79 zł**; dzieci młodsze miały zapewnione wyżywienie w postaci śniadań i obiadów, natomiast dzieciom starszym zapewniono obiady i kolacje; śniadania młodszych dzieci łącznie kosztowały 7.362,12 zł, obiady młodszych dzieci - 7.795,26 zł, obiady dzieci starszych - 6.219,40 zł, kolacje dzieci starszych - 16.443,01 zł;
- gorące posiłki/wyżywienie w noclegowni opłacono 792 osobom dorosłym; łącznie na 167.739 świadczeń wydano kwotę **756.297,93 zł**, z tego 509.032 zł zapłacono za gorące posiłki wydawane w Śląskim Stowarzyszeniu Charytatywnym „Przystań” (cena posiłku 4,00 zł), 111.987,36 zł za posiłki wydawane w Barze Uniwersalnym „U Karlika” (cena posiłku 4,32 zł), 135.804,77 zł za posiłki spożywane przez osoby bezdomne w noclegowniach (14.558 świadczeń, średni koszt jednego świadczenia to 9,33 zł); koszty spożytych posiłków w wysokości 526,20 zł zostały zwrócone;
- przyznano schronienie 101 osobom z 80 rodzin; realizacja 19.843 świadczeń kosztowała łącznie **465.852,69 zł**; ponadto zapłacono **144 zł** za pobyt w noclegowni, który miał miejsce w 2012 r.;
- pomoc na zakup niezbędnego obuwia i bielizny przyznano 1.313 świadczeniobiorcom; łączny koszt 2.023 świadczeń wyniósł **159.446 zł**;

- pomoc na zakup leków została przyznana 832 świadczeniobiorcom; 3.812 świadczeń zostało sfinansowanych kwotą **149.251,04 zł**;
 - **236.640 zł** przeznaczono na zakup opału dla 1.382 osób; wysokość zasiłku w I kwartale 2013 r. wynosiła 420 zł (dla osób, które nie skorzystały z tej formy pomocy w IV kwartale 2012 r.), natomiast w IV kwartale 2013 r. zasiłek wynosił 100 zł;
 - łącznie **4.959,39 zł** przeznaczono na: przewóz dzieci z placówek do domów, pokrycie kosztów przejazdu do szpitala w Warszawie, zdjęcia do dowodu osobistego, transport do domu pomocy społecznej;
 - **29.028 zł** przeznaczono na zasiłki celowe specjalne przyznane 63 osobom, głównie na zakup opału, transport do domów pomocy społecznej;
 - **8.356,90 zł** przeznaczono na zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzeń losowych: wybuchu gazu (zasiłki dla 7 rodzin) i pożaru (dla 1 rodziny);
 - na zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności w ramach realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przeznaczono **187.724,97 zł**;
 - **4.597,92 zł** wyniósł łączny koszt 2 zasiłków celowych na pokrycie kosztów pogrzebu;
 - łącznie **48.844,39 zł** wydano na pogrzeby 25 osób; koszt usługi pogrzebowej wynosił 997,92 zł a miejsca na cmentarzu ok. 500 zł, wykopanie grobu kosztowało ok. 900 zł; ZUS zwrócił MOPS poniesione koszty 5 pogrzebów (w sumie 11.486,60 zł);
 - **1.596,24 zł** wydano na transport 13 dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych w Lublińcu, Włoszczowej, Będzinie, Miechowie i Siemianowicach Śląskich.
- 2) **usługi opiekuńcze (296.219,55 zł):** pomoc w formie usług opiekuńczych przyznano 209 osobom, za 60.451,5 godziny łącznie zapłacono **296.212,35 zł**; ponadto 1 osobie przyznano 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych, co kosztowało **7,20 zł**; koszt 1 godziny usługi opiekuńczej podstawowej wynosił 4,90 zł, a usługi opiekuńczej specjalistycznej 7,20 zł;

3) **domy pomocy społecznej (2.859.649,14 zł):** opłacany był pobyt w domach pomocy społecznej 145 osób, łącznie poniesiono koszty 1.422 świadczeń; średni miesięczny koszt, który ponosiła gmina za pobyt jej mieszkańca w domu pomocy społecznej, wynosił 2.011 zł.

Poniższy diagram obrazuje procentową strukturę wykorzystania środków finansowych pochodzących z budżetu gminy na realizację zadań własnych gminy.

Wykres nr 4. Struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych z budżetu gminy w 2013 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następowało w formie decyzji administracyjnych. W roku 2013 wydano 25.830 decyzji. Poza decyzjami wydawanymi w oparciu o Ustawę o pomocy społecznej, wydano również 319 decyzji dotyczących prawa do świadczeń opieki zdrowotnej w oparciu o Ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ponadto w 2013 r. wystawiono 1.754 zaświadczenia, w tym: 1.277 dla indywidualnych wnioskodawców oraz 477 dla instytucji.

5. USŁUGI OPIEKUŃCZE I POMOC PÓŁINSTYTUCJONALNA

5.1. Usługi opiekuńcze

Znaczące problemy naszych czasów to starzenie się społeczności i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Dlatego w kręgu szczególnego zainteresowania pomocy społecznej znajdują się osoby starsze i niepełnosprawne wymagające opieki oraz pomocy innych ludzi. Poza pomocą materialną, te osoby mogą korzystać z pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz w formie usług świadczonych w ośrodku wsparcia. Celem jest umożliwienie jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku zamieszkania. Umieszczenie osoby w placówce całodobowej opieki (np. DPS) jest ostatecznością.

Usługi opiekuńcze to m.in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieka higieniczna, pielęgnacja oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Usługi specjalistyczne są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

W 2013 r. 219 osobom w 211 rodzinach przyznano pomoc w formie usług opiekuńczych. Zrealizowano 62.902,50 godziny na łączną kwotę 319.115,07 zł, z tego:

1) w ramach zadań własnych gminy 209 osobom przyznano pomoc o łącznej wartości 296.219,55 zł, która obejmowała:

- usługi opiekuńcze podstawowe dla 208 osób z 200 rodzin – zrealizowano 60.451,50 godziny (średnio 24 godziny na osobę na miesiąc) na kwotę 296.212,35 zł (koszt 1 godziny usług wynosił 4,90 zł);
- usługi opiekuńcze specjalistyczne dla 1 osoby – zrealizowano 1 godzinę, która kosztowała 7,20 zł;

2) w ramach zadań zleconych gminie usługi opiekuńcze specjalistyczne przyznano 10 osobom z zaburzeniami psychicznymi z 10 rodzin – zrealizowano 2.450 godzin (średnio 20 godzin na osobę na miesiąc), które łącznie kosztowały 22.895,52 zł (koszt 1 godziny usług w ciągu 2013 r. rósł - na początku roku wynosił 8,30 zł, w końcu roku 12 zł).

Usługi opiekuńcze są przyznawane odpłatnie, w zależności od dochodu. W ramach zadań własnych gminy suma wpłat osób korzystających z pomocy wyniosła 83.934,48 zł, więc faktyczne wydatki gminy na zapewnienie usług wyniosły 212.285,07 zł.

Dla porównania: w 2012 r. pomoc w formie usług opiekuńczych przyznano 214 osobom, zrealizowano 68.960,50 godziny o łącznej wartości 379.210,80 zł.

Są odbiorcy pomocy społecznej oraz potrzeby w tym obszarze, wobec których trzeba sięgać po inne narzędzia, niż usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Takim narzędziem jest pomoc półinstytucjonalna, która obejmuje opisaną poniżej działalność Dziennego Domu Pomocy Społecznej oraz Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci.

5.2. Dzienny Dom Pomocy Społecznej

Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych wraz z usługami restauracyjnymi świadczona była w 2013 r. w formie Dziennego Domu Pomocy Społecznej (DDPS) przez Dom Pomocy Społecznej przy ul. św. Barbary 5 w Siemianowicach Śl. prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Boromeuszek, na podstawie umowy zawartej z gminą Siemianowice Śl. DDPS zobowiązany był do udzielania ww. pomocy dla maksymalnie 20 osób niezdolnych do pracy z tytułu wieku lub niezdolnych do pracy w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przez 7 dni w tygodniu. Pensjonariuszom zapewniano: dzienny pobyt, dostęp do kultury i rekreacji, w razie potrzeby świadczenia w zakresie higieny osobistej, zajęcia usprawniające psychofizycznie oraz całodzienne wyżywienie w postaci śniadania, obiadu i kolacji. W ciągu roku z wyżywienia oraz usług opiekuńczych świadczonych przez DDPS skorzystało 25 osób.

5.3. Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci

W strukturach organizacyjnych MOPS działa Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci (Placówka) będąca ośrodkiem wsparcia dla dzieci i rodzin. Jej pomocą są objęte dzieci w wieku od 3 do 16 lat.

Obecnie Placówka świadczy usługi dla 49 dzieci. Dzieci w wieku od 3 do 5 lat korzystają z nich w godzinach od 7.30 do 13.00, a dzieci w wieku od 6 do 16 lat w godzinach od 13.00 do 18.00. Placówka jest czynna od poniedziałku do piątku.

Placówka jest przeznaczona dla dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, społecznej, biologicznej i emocjonalnej. Jej zadaniem jest objęcie dzieci działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi. Praca z dziećmi jest prowadzona przez wychowawców w 5 grupach wiekowych zgodnie z programami pracy z grupą oraz indywidualnymi programami pracy z wychowankiem.

W celu uzyskania informacji na temat sytuacji szkolnej dzieci i podejmowania działań pomocowych w zakresie ich edukacji Placówka utrzymuje regularny kontakt ze szkołami podopiecznych. Systematyczna praca z rodzinami dzieci jest realizowana poprzez: pracę socjalną osoby pracującej wyłącznie z rodzinami dzieci uczęszczających na zajęcia, wchodzenie w środowisko domowe przez wychowawców i pracownika socjalnego, spotkania z rodzicami w Placówce oraz ich udział w imprezach okolicznościowych. Pracę z rodzicami i dziećmi wspiera psycholog zatrudniony w Placówce.

Realizując swoje zadania Placówka współpracuje z różnymi instytucjami, stowarzyszeniami, fundacjami i firmami, wśród których trzeba wymienić: Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Siemianowicach Śl., Samodzielny Publiczny Zakład Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Siemianowicach Śl., Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śl., Komendę Miejską Policji w Siemianowicach Śl., Urząd Miasta Siemianowice Śląskie, Siemianowickie Centrum Kultury, Miejską Bibliotekę Publiczną w Siemianowicach Śl., Fundację PROVENTUS z Chorzowa, Fundację ING Dzieciom, Klub FC Siem-ce, Fundację BZ WBK, Fundację „Ulica” z Katowic.

W ciągu całego roku 2013 w Placówce przebywało 70 dzieci (w tym 27 chłopców i 43 dziewczynki) z 48 rodzin mieszkających w centrum Siemianowic Śląskich. Wiek dzieci zawierał się w zakresie od 3 do 16 lat. Dzieci są podopiecznymi przedszkoli nr 10 i 11, uczniami szkół podstawowych nr 3, 5, 6, 11, 20 oraz gimnazjów nr 3 i 4.

70 dzieci korzystało z pomocy w formie wyżywienia. Dzieci w wieku od 3 do 5 lat otrzymywały śniadania i obiady, natomiast dzieci starsze w roku szkolnym korzystały z kolacji, a w dni robocze wolne od nauki z obiadów i kolacji. Łącznie wyżywienie kosztowało 39.005,51 zł. W przypadku dzieci młodszych jednostkowy koszt zakupu śniadania wynosił 2,28 zł, obiadu 2,54 zł. W odniesieniu do starszych dzieci jednostkowy koszt obiadu wynosił 5,14 zł, a kolacji 2,51 zł.

W 2013 r. Placówka realizowała dla dzieci działania opisane poniżej.

1) Zajęcia kształtujące umiejętność prawidłowej realizacji obowiązku szkolnego:

- codzienna, systematyczna pomoc w odrabianiu zadań domowych oraz uzupełnianiu zaległości szkolnych;
- wykorzystywanie wszelkich pomocy dydaktycznych znajdujących się w Placówce (map, atlasów, encyklopedii, słowników oraz komputera wyposażonego w encyklopedię multimedialną, słownik ortograficzny, programy i gry edukacyjne);
- korzystanie z Internetu umożliwiającego samodzielne wyszukiwanie informacji i samokształcenie;
- utrzymywanie regularnego kontaktu ze szkołami podopiecznych w celu monitorowania ich sytuacji szkolnej;
- motywowanie: dzieci do regularnego uczestnictwa w zajęciach szkolnych, rodziców do kontrolowania realizacji obowiązku szkolnego przez ich dzieci.

2) Zajęcia grupowe:

- cotygodniowe zajęcia prowadzone w koedukacyjnych grupach wiekowych oraz codzienne spotkania w grupach mające na celu: integrację grupy, profilaktykę, kształtowanie umiejętności rozumienia i wyrażania swoich uczuć, budowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, rozwijanie umiejętności efektywnego współdziałania w grupie, uwrażliwienie na niebezpieczeństwa pojawiające się w różnych sytuacjach społecznych, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych, rozwijanie umiejętności kontroli swoich reakcji oraz umiejętności zwalczania zachowań negatywnych i agresywnych, rozpoznawanie u siebie i innych negatywnych zachowań i przyczyn wściekłości oraz agresji, kształtowanie umiejętności uwzględniania potrzeb drugiej strony w sytuacjach konfliktowych, budowanie postawy opartej na szacunku w stosunku do swojej rodziny, rozwijanie umiejętności dostrzegania zasobów własnej rodziny i korzystania z nich, kształtowanie zdolności nawiązywania i utrzymywania prawidłowych relacji z otoczeniem, nabywanie umiejętności poszanowania godności osobistej innych osób, kształtowanie umiejętności interpersonalnych poprzez rozwijanie zdolności nawiązywania kontaktu z innymi oraz poprawnego komunikowania się z nimi, rozwijanie poszanowania dla pożądanego społecznie systemu norm i wartości, wdrażanie do prawidłowego funkcjonowania w rolach społecznych, zwiększenie

otwartości i poczucia bezpieczeństwa, rozwijanie samodzielności oraz społecznej aktywności, budowanie poczucia własnej wartości i silnej osobowości, eliminowanie uprzedzeń i stereotypów, kształtowanie postaw tolerancji, rozwijanie asertywnych zachowań mających na celu skuteczne opieranie się naciskom grupy w różnych sytuacjach;

- zajęcia socjoterapeutyczne – skierowane do dzieci z zaburzeniami zachowania, nadpobudliwością, agresją, zahamowaniem, niską samooceną, nieśmiały, mających problemy w relacjach rówieśniczych; istotą socjoterapii było głównie organizowanie podczas spotkań sytuacji społecznych, które dostarczały uczestnikom doświadczeń korekcyjnych (przeciwstawnych doznanyemu urazom) oraz sprzyjały odreagowaniu napięć emocjonalnych i służyły uczeniu się nowych umiejętności akceptowanych społecznie.

3) Zebrania społeczności Placówki:

- przypominanie norm i zasad regulujących życie w Placówce;
- zapoznavanie nowych podopiecznych z regulaminem, ich prawami i obowiązkami;
- ustalanie składów poszczególnych grup wiekowych;
- informowanie o zmianach w harmonogramie pracy Placówki;
- przekazywanie informacji o ważnych wydarzeniach, w tym wyjściach, wycieczkach i organizowanych imprezach;
- pogadanki i dyskusje dotyczące bezpiecznego zachowania się podczas wyjść i wycieczek oraz sposobów postępowania w sytuacji zagrożenia;
- rozwiązywanie pojawiających się sporów i sytuacji konfliktowych między dziećmi;
- przydzielanie obowiązków, dyżurów - indywidualnie i dla poszczególnych grup wiekowych;
- udzielanie upomnień;
- przyznawanie nagród za szczególne osiągnięcia;
- udzielanie pochwał.

4) Zajęcia plastyczne i praktyczno – techniczne:

- wykonywanie rysunków tematycznych różnymi technikami (np. malarstwo, rysunek, wydzieranka, wycinanka, płaskorzeźba, forma przestrzenna, wyklejanki z materiału);
- przygotowywanie laurek z okazji Dnia Babci i Dziadka, Walentynek, Dnia Kobiet,

Dnia Rodzica;

- wykonywanie kartek świątecznych dla rodziców i osób zaprzyjaźnionych z Placówką;
- dekorowanie świetlicy na zabawy taneczne;
- wykonywanie masek karnawałowych;
- tworzenie wielkanocnych stroików i dekoracji, pisanek i kraszanek;
- wykonywanie wiosennych kwiatów z papieru techniką origami;
- tworzenie witraży;
- plastyczna interpretacja przeczytanego fragmentu książki, rysowanie postaci z bajek;
- przygotowywanie tematycznych gazetek i wystaw, które są prezentowane w Placówce oraz głównym budynku MOPS;
- lepienie i malowanie figurek z plasteliny, gipsu, masy solnej, masy papierowej, gliny;
- malowanie na szkle;
- wykorzystywanie techniki decoupage do zdobienia szkła, drewna, kartonu;
- wykonywanie bożonarodzeniowych stroików i dekoracji, ubieranie choinki;
- malowanie palcami przy użyciu farb sensorycznych.

5)Zajęcia muzyczne:

- gra na instrumentach (cymbałkach, kastanietach, keyboardzie, instrumentach perkusyjnych itp.);
- zabawy ruchowe ze śpiewem oraz przy akompaniamencie muzyki, tańce integracyjne;
- konkursy karaoke;
- muzykoterapia - relaksacja przy muzyce;
- nauka piosenek w języku angielskim;
- poznawanie różnych gatunków muzyki, muzycznych stron internetowych;
- prace plastyczno-muzyczne inspirowane muzyką.

6)Zajęcia sportowe:

- zajęcia na Pływalni Miejskiej, w okresie wakacyjnym na Pszczelniku - zabawy w wodzie, nauka pływania;
- zajęcia ruchowe w sali gimnastycznej I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana

Śniadeckiego;

- gry i zabawy ruchowe na świeżym powietrzu;
- zawody wytrzymałościowe i zręcznościowe;
- mecze piłki nożnej, siatkowej, koszykowej, tenisa stołowego;
- organizowanie turniejów tenisa stołowego, piłki nożnej;
- udział wychowanków w Lidze Piłkarskiej organizowanej dla dzieci z placówek opiekuńczo – wychowawczych z terenu Katowic i okolicznych miast;
- jeżdżenie na rowerach, łyżworolkach, deskorolkach, hulajnogach;
- ruch rozwijający metodą W. Sherborne.

7)Zajęcia kulinarne:

- rozmowy na temat ciekawych potraw świątecznych, przygotowywanych w domach dzieci;
- przygotowywanie prostych potraw (ciasteczek, słodkiego deseru, frytek, hot-dogów);
- czytanie literatury, prezentowanie ilustracji, rozmowy na temat wybranych kuchni świata;
- przygotowywanie wraz z wychowankami tortów z okazji urodzin dzieci.

8)Zajęcia ekologiczne:

- systematyczne pielęgnowanie roślin doniczkowych znajdujących się w Placówce;
- dokarmianie ptaków zimą;
- czytanie książek i oglądanie filmów o tematyce przyrodniczej;
- przybliżanie dzieciom celów i zadań akcji ekologicznych.

9)Zajęcia z edukacji czytelniczej:

- poznanie liter, nauka czytania;
- czytanie ze zrozumieniem;
- głośne i ciche czytanie fragmentów książek;
- wspólne czytanie bajek i wykonywanie ilustracji do przeczytanych fragmentów;
- „Bajkowy świat” - poznanie bohaterów różnych bajek, wybór bohatera pozytywnego;
- biblioterapia - kodowanie i opowiadanie przeczytanego tekstu.

10)Zajęcia artystyczno – teatralne:

- samodzielne przygotowywanie przez dzieci przedstawień i innych wydarzeń (przygotowywanie tekstów, scenografii, strojów itp.) – przedstawienie z okazji „Dnia Rodzica”, konkursy śpiewania;
- angażowanie dzieci w przedstawienia współtworzone przez dorosłych – jasełka, obchody Dnia Pracownika Socjalnego;
- konkursy tańca;
- konkursy strojów balowych, fryzur, makijażu artystycznego.

11) Kształtowanie i utrwalanie nawyków higienicznych u dzieci, promowanie zdrowia:

- pomaganie podopiecznym w korzystaniu ze specjalistycznych przychodni lekarskich;
- systematyczne kąpiele dwa razy w tygodniu;
- indywidualne zajęcia higieniczne (sprawdzanie czystości wychowanków);
- przekazywanie dzieciom wiedzy o dostępnych na rynku środkach czystości;
- rozmowy o higienie z dziewczętami wchodzącymi w wiek dojrzewania;
- rozmowy z dziećmi na temat czystości całego ciała, a zwłaszcza rąk, włosów oraz na temat sposobów zapobiegania żółtacze i wszawicy (systematyczna kontrola czystości włosów);
- uczenie wychowanków troski o schludny wygląd zewnętrzny i higienę ciała;
- promowanie zdrowego stylu życia.

12) Imprezy okolicznościowe – wśród których warto wymienić:

- przywitanie ferii zimowych;
- Walentynki;
- Międzyplacówkowy Turniej Tenisa Stołowego;
- spotkanie wielkanocne;
- obchody Dnia Rodzica i Dnia Dziecka;
- podsumowanie cyklu letnich wycieczek – impreza przy ognisku, pieczenie kiełbasek, spotkanie z rodzicami;
- Międzyplacówkowy Turniej Piłki Nożnej;
- Halloween;
- spotkanie wigilijne;
- bal sylwestrowy.

Ponadto na bieżąco są obchodzone urodziny każdego dziecka uczęszczającego do Placówki.

13) Wyjścia i wycieczki – wśród których warto wymienić:

- pobyt 24 wychowanków Placówki na koloniach letnich w Zwardoniu;
- wycieczki do: Muzeum Archeologicznego w Częstochowie, Pławniowic (zwiedzanie zespołu pałacowo-parkowego), Szczyrku;
- wyjście do Muzeum Miejskiego;
- zwiedzanie Parku Tradycji Górnictwa i Hutnictwa w Siemianowicach Śl. wraz z emisją filmu pt. „Madagaskar 2”;
- wyjście na Bieg Lata;
- wyjście na Bieg Jesieni;
- udział w konkursie pn. „Pióro Gabriela” w Siemianowickim Klubie Abstynentów „Szafran”;
- mecz towarzyski zorganizowany przez Ośrodek Kuratorski;
- grę w kręgle w Strefie Rozrywki „Renoma”;
- zajęcia kulinarne w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych „COGITO”;
- uczestnictwo w uroczystości z okazji Dnia Dziecka w siedzibie Fundacji PROVENTUS w Chorzowie;
- udział w uroczystości pn. „Pierwszy Tornister” z okazji rozpoczęcia roku szkolnego;
- uczestnictwo w warsztatach z języka angielskiego w Willi Fitznera;
- spotkanie z Mikołajem zorganizowane przez wolontariuszy Fundacji ING Dzieciom.

14) Bieżące monitorowanie sytuacji szkolnej i socjalno – bytowej dziecka:

- wchodzenie w środowisko domowe przez wychowawcę lub pracownika socjalnego Placówki (w całym 2013 roku regularnie odwiedzano 48 rodzin);
- prowadzenie pracy socjalnej z rodzicami dzieci poprzez informowanie, porady, konfrontacje, rozszerzanie kontaktów, perswazję, działania wychowawcze (socjalizację, readaptację społeczną);
- wizyty wychowawców w szkołach wychowanków, celem uzyskania informacji na temat ich sytuacji szkolnej i podejmowania działań pomocowych w zakresie ich edukacji;
- spotkania Stałego Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, służące opracowaniu planu pomocy dziecku i rodzinie;

- współpraca z instytucjami zaangażowanymi w pomoc dziecku i rodzinie (np. z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną);
- zebrania rodziców w Placówce (w roku 2013 odbyły się 2 spotkania);
- udział rodziców w spotkaniu wielkanocnym, wigilijnym, z okazji Dnia Rodzica i Dnia Dziecka.

Poprzez systematyczną pracę z dziećmi i ich rodzinami, szkołami i innymi instytucjami udało się częściowo zniwelować zaniedbania socjalno-bytowe i wychowawcze u dzieci poprzez:

- poprawę ich funkcjonowania w społeczeństwie;
- zmniejszenie prawdopodobieństwa sięgnięcia przez nie po alkohol i narkotyki;
- lepsze radzenie sobie ze stresem i problemami dnia codziennego;
- nabycie umiejętności nawiązywania i utrzymywania bliskich relacji z innymi ludźmi, rozwinięcie umiejętności komunikacyjnych (w tym konstruktywnego wyrażania emocji, uczuć i potrzeb);
- poprawę wyników w nauce;
- częściową poprawę w zakresie pełnienia przez rodziców ich ról.

W 2013 r. wyremontowano hol w budynku Placówki oraz ogrodzenie otaczające jej ogród. W ogrodzie został stworzony nowoczesny plac zabaw. Placówka została wyposażona w sprzęt (12 stołów, 30 krzeseł, 1 komputer).

Personel Placówki składał się z 10 osób, zatrudnionych w ramach 8,75 etatu. Te osoby były wspierane przez:

- pracowników zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych jako sprzątaczkę, pomoce do dzieci;
- osobę zatrudnioną na podstawie umowy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach robót publicznych na stanowisku opiekuna dzieci – konserwatora;
- praktykantów odbywających praktyki studenckie.

6. POMOC INSTYTUCJONALNA

Jednym z zadań MOPS jest kierowanie i umieszczanie osób w domach pomocy społecznej. Dom pomocy społecznej (DPS) zapewnia całodobową opiekę oraz zaspokaja niezbędne potrzeby bytowe, społeczne, edukacyjne i religijne. Osoba wymagająca całodobowej opieki może ubiegać się o skierowanie do DPS w przypadku, gdy pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania jest niewystarczająca.

W ciągu 2013 r. na umieszczenie w DPS łącznie oczekiwały 64 osoby (35 kobiet, 29 mężczyzn), w tym 31 nowych osób (16 kobiet, 15 mężczyzn), które MOPS skierował do DPS w 2013 r. Spośród osób oczekujących na wolne miejsce, we właściwych DPS umieszczone zostały 34 osoby (16 kobiet i 18 mężczyzn). W 2013 r. w DPS przy ul. św. Barbary 5 w Siemianowicach Śląskich umieszczono 13 osób (7 mieszkańców Siemianowic Śl. i 6 osób spoza miasta). 9 oczekujących osób zmarło lub zrezygnowało z umieszczenia. Powodem rezygnacji było zapewnienie przez rodzinę wystarczającej opieki w domu bądź umieszczenie w prywatnej placówce zapewniającej całodobową opiekę. Na dzień 31.12.2013 r. na miejsce w DPS oczekiwało 21 osób.

Tabela nr 3 i wykres nr 5 przedstawiają strukturę osób oczekujących na umieszczenie i umieszczonych w poszczególnych typach DPS.

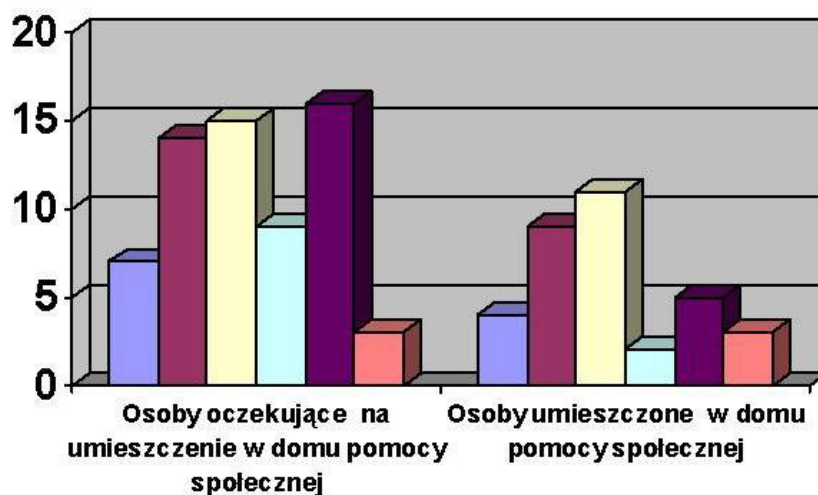
Tabela nr 3. Osoby umieszczone i oczekujące na umieszczenie w DPS w 2013 r., według typów DPS.

Typy DPS	Liczba osób:				
	skierowanych do DPS w 2013 roku	oczekujących na umieszczenie w DPS (narastająco)	umieszczonych w DPS	które zmarły lub zrezygnowały z umieszczenia	oczekujących na umieszczenie w DPS (stan na 31.12. 2013 r.)
dla osób w podeszłym wieku	3	7	4	1	2
dla osób przewlekle somatycznie chorych	8	14	9	2	3

dla osób przewlekle psychicznie chorych	7	15	11	2	2
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	3	9	2	0	7
dla osób niepełnosprawnych fizycznie	7	16	5	4	7
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	3	3	3	0	0
Razem	31	64	34	9	21

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Wykres nr 5. Osoby umieszczone i oczekujące na umieszczenie w DPS w 2013 r., według typów DPS.

■ Dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku
■ Dom pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych
■ Dom pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych
■ Dom pomocy społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
■ Dom pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych fizycznie
■ Dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W całym 2013 r. MOPS opłacał pobyt w DPS dla 145 osób. Na dzień 31.12.2013 r. w DPS przebywało 112 osób, czyli tyle samo, co rok wcześniej. Łączny koszt poniesiony przez gminę stanowił kwotę 2.859.649,14 zł. Średni miesięczny koszt pobytu 1 osoby w DPS wynosił 2.011,00 zł.

Z członkami rodzin podpisywano umowy dotyczące partycypacji w kosztach utrzymania mieszkańca w DPS. Łączna wysokość wpłat uiszczonych przez członków rodzin osób przebywających w DPS na częściowe pokrycie kosztów ich pobytu wyniosła w 2013 r. 81.530,47 zł, wobec czego faktyczna wysokość środków wydanych przez gminę na w/w cel wyniosła 2.778.118,67 zł.

Dla porównania: w 2012 r. gmina poniosła wydatki na opłacenie pobytu w DPS swoich mieszkańców w wysokości 2.317.621,26 zł. Opłacono pobyt 127 osób. Średni miesięczny koszt pobytu 1 osoby wynosił 1.887,31 zł.

7. POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ KLIENTÓW MOPS

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, świadczenia przyznawane w ramach pomocy społecznej skierowane są do osób i rodzin, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542 zł;
- osobom w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 456 zł.

Pomocy udziela się z powodów, które są wymienione w poniższej tabeli.

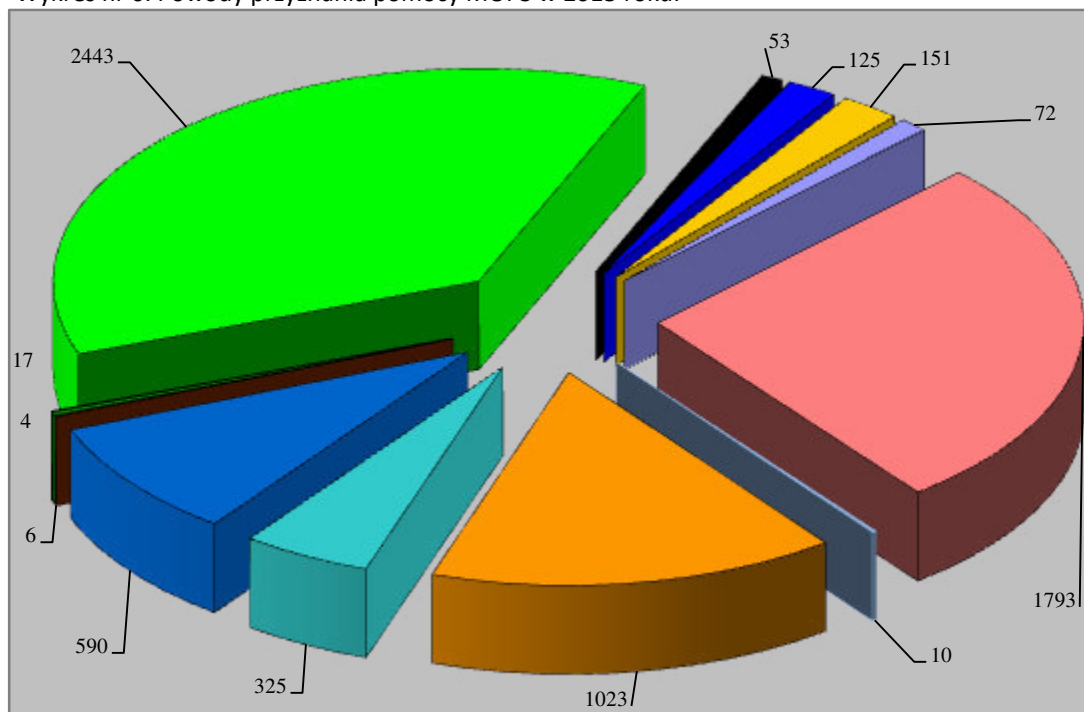
Tabela nr 4. Powody przyznania pomocy MOPS w 2013 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	1	2443	5569
Bezrobocie	2	1793	4580
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – ogółem	3	590	2096
w tym : rodziny niepełne		275	871
rodziny wielodzietne		80	467
Niepełnosprawność	4	1023	1978
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	151	762
w tym : wielodzietność		91	516
Długotrwała lub ciężka choroba	6	325	562
Bezdomność	7	125	145
Alkoholizm	8	72	132
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	53	74
Zdarzenie losowe	10	17	35
Przemoc w rodzinie	11	10	30

Sytuacja kryzysowa	12	4	8
Narkomania	13	6	6
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	14	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	15	0	0
Sieroctwo	16	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	17	0	0

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Wykres nr 6. Powody przyznania pomocy MOPS w 2013 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Podobnie jak w latach poprzednich, głównymi przyczynami ubiegania się o pomoc były: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawność.

Typologia rodzin korzystających z pomocy MOPS została zaprezentowana poniżej w tabeli oraz na wykresach. Z przedstawionych danych wynika, że najwięcej jest gospodarstw jednoosobowych. Wśród rodzin z dziećmi dominują te z jednym lub dwojgiem dzieci. W grupie rodzin z dziećmi ok. połowy stanowią rodziny niepełne.

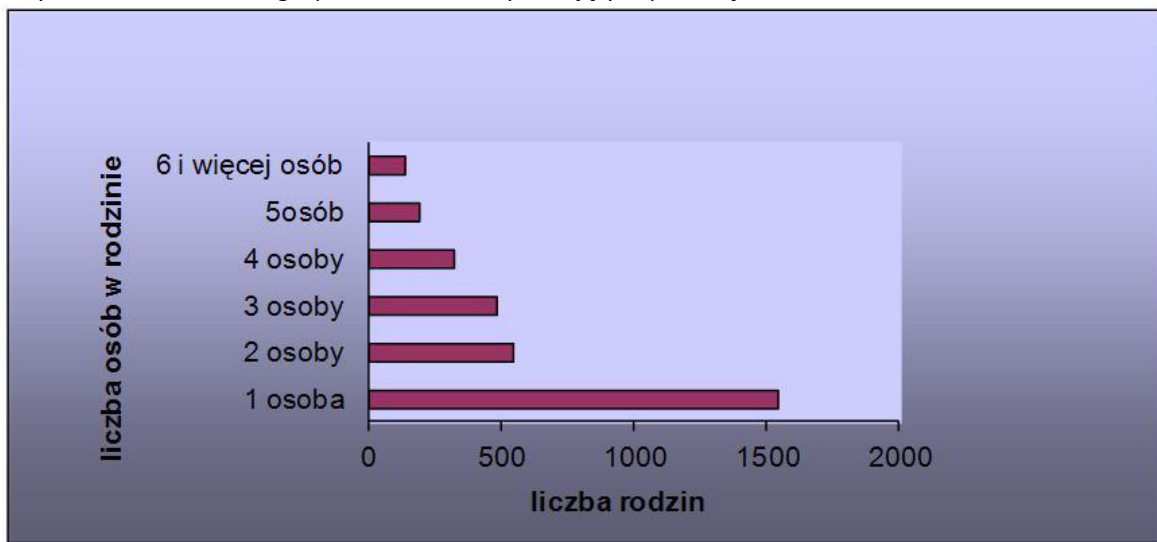
Tabela nr 5. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2013 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		0	1	2
RODZINY OGÓŁEM (wiersze 2+3+4+5+6+7)		1	3195	7192
	o liczbie osób 1	2	1539	1539
	2	3	542	1084
	3	4	479	1437
	4	5	317	1268
	5	6	186	930
	6 i więcej	7	132	934
w tym (z wiersza 1): rodziny z dziećmi ogółem (wiersze 9+10+11+12+13+14+15)		8	1209	4567
	o liczbie dzieci 1	9	512	1413
	2	10	403	1529
	3	11	187	920
	4	12	68	413
	5	13	23	158
	6	14	12	94
	7 i więcej	15	4	40
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM (wiersze 17+18+19+20)		16	615	1991
	o liczbie dzieci 1	17	286	663
	2	18	210	707
	3	19	78	355
	4 i więcej	20	41	266

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
0		1		2
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM (wiersze 22+23+24+25)		21	293	618
	o liczbie osób 1	22	135	135
	2	23	73	146
	3	24	41	123
	4 i więcej	25	44	214

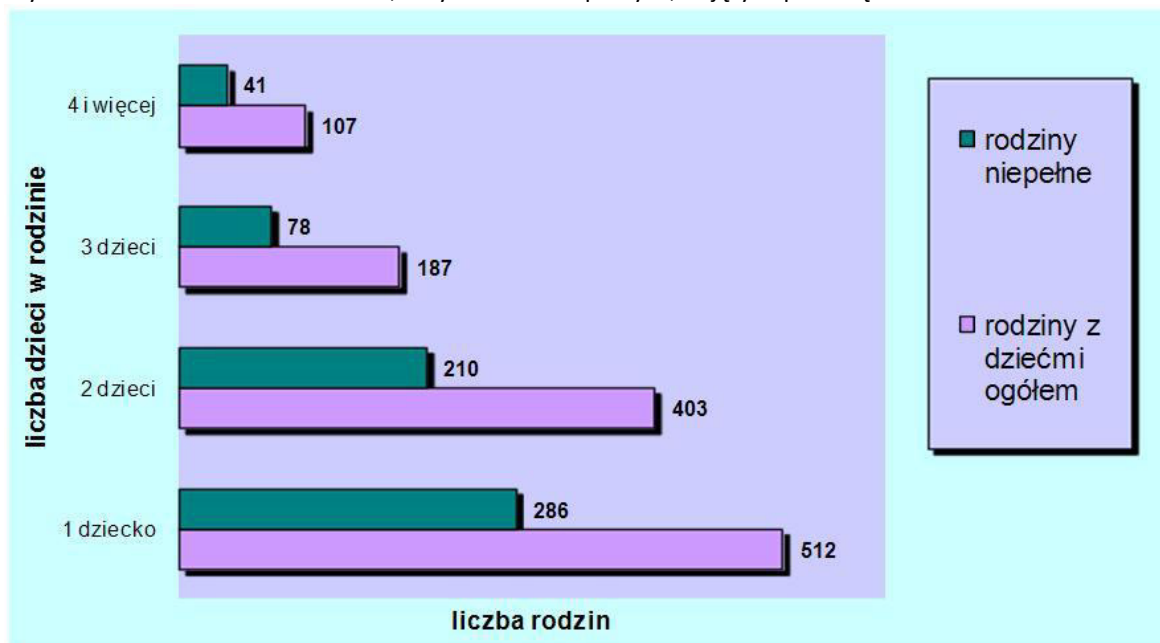
Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Wykres nr 7. Liczebność gospodarstw domowych objętych pomocą MOPS w 2013 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Wykres nr 8. Liczba rodzin z dziećmi, w tym rodzin niepełnych, objętych pomocą MOPS w 2013 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W kręgu szczególnego zainteresowania pracowników socjalnych MOPS znajdują się osoby bezdomne. Poniższa tabela zawiera informacje dotyczące tej grupy podopiecznych.

Tabela nr 6. Osoby bezdomne w latach 2012-2013.

	Rok 2013	Rok 2012
Ogólna liczba osób bezdomnych	125	142
Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z pomocy w formie schronienia	104	85

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Poza udzielaniem pomocy w formie schronienia, MOPS wspierał osoby bezdomne poprzez zapewnienie posiłku oraz pomocy finansowej i rzeczowej. Ponieważ w Siemianowicach Śl. nie ma noclegowni ani schroniska, bezdomni są kierowani do placówek w innych miastach regionu. Dzięki bardzo dobrej współpracy MOPS ze stowarzyszeniami prowadzącymi placówki dla osób bezdomnych, do tej pory wszyscy potrzebujący bezdomni otrzymali miejsca w noclegowniach. W razie potrzeby Siemianowickie Stowarzyszenie „Wzajemna pomoc” udostępniało miejsca noclegowe osobom oczekującym na miejsca w noclegowniach. Ponadto MOPS zawsze mógł liczyć na Ośrodek Interwencji Kryzysowej,

udzielający fachowej pomocy w działaniach wobec osób bezdomnych, oraz Śląskie Stowarzyszenie Charytatywne „Przystań”, w którym bezdomni mogli otrzymać wsparcie w formie posiłku lub używanej odzieży.

W ramach zadania zleconego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, MOPS koordynował w mieście działania związane z badaniem liczby osób bezdomnych na terenie województwa śląskiego. Wszystkie służby i instytucje działające w mieście na rzecz obywateli były zaangażowane w badanie przeprowadzone w nocy z 7 na 8 lutego 2013 roku. Podczas przeprowadzonych działań udzielono pomocy 4 osobom bezdomnym.

W roku 2013 pracownicy MOPS kontynuowali monitoring osób i rodzin korzystających z pomocy, który jest konsekwencją opracowanego w 2001 roku i przyjętego uchwałą Rady Miasta „Atlasu Problemów Społecznych”. Celem Atlasu jest określenie problemów dominujących w poszczególnych dzielnicach miasta, a następnie prowadzenie odpowiednich działań służących ich ograniczeniu lub wyeliminowaniu.

8. PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

8.1. Praca socjalna

Praca socjalna jest profesjonalną działalnością pracowników socjalnych polegającą na udzielaniu jednostkom, grupom lub społecznościom pomocy we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności do społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Stanowi zespół umiejętnie zaplanowanych i powiązanych ze sobą działań. To mechanizm polityki społecznej służący rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup do samopomocy. Praca socjalna spełnia szereg istotnych funkcji, m.in.:

- edukacyjną, ponieważ uczy samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów;
- profilaktyczną w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu;
- ratowniczą, gdyż jest mechanizmem ratującym jednostki i rodziny w sytuacjach kryzysowych;
- partycypacyjną, czyli angażującą środowiska do współdziałania i budującą lokalne powiązania, koalicje na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Aktualną definicję pracy socjalnej zawiera Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, w której praca socjalna zdefiniowana została jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Główne metody pracy socjalnej to praca z indywidualnym przypadkiem, praca socjalna z grupą oraz animowanie środowiska lokalnego. Podstawową metodą pracy socjalnej stosowaną w pomocy społecznej była i nadal jest praca z indywidualnym przypadkiem. Obszarem jej zastosowania jest każde środowisko, z którym pracownik miał kontakt. Do pracy z indywidualnym przypadkiem włącza się pracę z rodziną, polegającą na pomocy w rozwiązywaniu życiowych problemów poprzez bezpośrednie oddziaływanie na klienta i jego najbliższych. W swoich działaniach pracownicy socjalni wykorzystują również metodę pracy z grupą.

W roku sprawozdawczym klienci byli motywowani i kierowani do udziału w projekcie pn. „UWIERZ W SIEBIE”, projekcie pn. „Aktywny debiut” oraz innych projektach, w które MOPS był zaangażowany.

Narzędziem najczęściej stosowanym w pracy socjalnej jest wywiad środowiskowy. Służy rozeznaniu sytuacji osobistej, rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej i dochodowej. Jest przeprowadzany w celu udzielenia pomocy osobom i rodzinom.

W 2013 roku przeprowadzono 8.789 wywiadów, w tym: 1.212 rodzinnych wywiadów środowiskowych, 6.978 aktualizacji wywiadów oraz 599 wywiadów u osób zobowiązanych do alimentacji.

Innym wykorzystywanym w pracy socjalnej narzędziem jest kontrakt socjalny, stanowiący dopełnienie ustaleń oraz zobowiązań dokonanych pomiędzy klientem i pracownikiem socjalnym podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego. Jego celem jest podejmowanie przez klientów działań służących ich usamodzielnieniu i poprawie sytuacji socjalno-bytowej. W 2013 roku zawarto 150 kontraktów socjalnych, w tym:

- w rodzinach dotkniętych bezrobociem – 131;
- w rodzinach bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 10;
- kontraktów zawartych z innych przyczyn – 9.

8.2. Poradnictwo specjalistyczne

Na podstawie art. 46 Ustawy o pomocy społecznej poradnictwo jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo specjalistyczne obejmuje przede wszystkim poradnictwo prawne i psychologiczne.

8.2.1. Poradnictwo prawne

Poradnictwo prawne polega na udzielaniu informacji o obowiązujących przepisach dotyczących m.in. prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Obejmuje porady ustne oraz pomoc w formie pisania pozwów i

pism do sądów, urzędów i innych instytucji, w sprawach istotnych dla osób ubiegających się o takie wsparcie.

Ogółem w 2013 roku z poradnictwa skorzystało 548 osób. Udzielono im 649 porad, z których 223 obejmowały przygotowanie różnego rodzaju pism. Wśród zagadnień, których dotyczyły porady, były sprawy rodzinno-opiekuńcze, rodziny zastępcze, rozwody, separacje małżeństwa, sprawy alimentacyjne (często łączone z ustaleniem ojcostwa), sprawy mieszkaniowe, świadczenia z ubezpieczenia społecznego, uprawnienia osób niepełnosprawnych itd. Często sprawy były wielowątkowe, co miało związek ze skomplikowaną sytuacją rodzinną, bytową i zawodową osób korzystających z porad, czyli głównie klientów pomocy społecznej. Osoby, którym udzielono porad, otrzymały realną i konkretną pomoc w rozwiązywaniu trudnych problemów osobistych oraz rodzinnych.

8.2.2. Poradnictwo psychologiczne

Oferowana przez MOPS pomoc psychologiczna jest skierowana do beneficjentów pomocy społecznej, osób wcześniej nie będących klientami Ośrodka, a także do jego pracowników. Obejmuje szeroki wachlarz specjalistycznych usług mających na celu zniesienie psychicznego dyskomfortu odczuwanego przez osoby zgłaszające się po nią. Osoby zainteresowane mogą skorzystać z konsultacji indywidualnych oraz rodzinnych, w tym dedykowanych małżeństwom czy parom przeżywającym określone trudności. Po przeprowadzeniu diagnozy problemu klienta, psycholog proponuje mu formę pomocy najbardziej adekwatną do jego indywidualnych potrzeb i możliwości. Z pomocy psychologicznej korzystają osoby ze zdiagnozowanymi zaburzeniami psychicznymi, ale też zmagające się z różnego rodzaju trudnościami sytuacyjnymi, wychowawczymi, rodzinnymi czy małżeńskimi. Psycholog współpracuje z pracownikami Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci, służąc wsparciem i radą im oraz ich podopiecznym, czyli dzieciom i rodzinom.

W 2013 r. z pomocy psychologicznej w formie spotkań indywidualnych, małżeńskich, rodzinnych łącznie skorzystało 98 klientów, którzy odbyli w sumie 389 spotkań z psychologiem. Dla ok. 62 % klientów współpraca z psychologiem nie kończyła się na jednorazowej wizycie. Liczba spotkań, przypadająca na jednego klienta, była zróżnicowana i zawierała się w zakresie od 1 do 21. Średnia liczba spotkań w grupie wszystkich odbiorców wsparcia psychologicznego wyniosła 3,97 spotkania/osobę,

natomiast w grupie klientów, którzy nie poprzestali na jednej wizycie, średnia to 6,38 spotkania/osobę. Ponieważ nie wszyscy klienci mogą skorzystać z pomocy w siedzibie MOPS, istnieje możliwość umówienia się z psychologiem na wizytę domową. W 2013 r. ok. 31 % spotkań z klientami odbyło się w ich miejscu zamieszkania.

9. PROJEKTY SPOŁECZNE MOPS

W 2013 r. ponad 300 osób wzięło udział w różnych projektach, które zostały opisane poniżej.

9.1. Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego projekt systemowy pn. „UWIERZ W SIEBIE”

Projekt systemowy pn. „UWIERZ W SIEBIE” jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki” (priorytet VII, działanie: 7.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji”, poddziałanie: 7.1.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”).

Ze względu na dwuletni okres realizacji, V edycja projektu rozpoczęła się 1 stycznia 2012 roku i trwała do końca 2013 roku. Celem nadrzędnym projektu była aktywizacja i integracja społeczna kobiet i mężczyzn pozostających bez zatrudnienia. Cele szczegółowe to: wzrost aktywności społecznej, identyfikacja mocnych stron i potencjałów, wzrost wiary we własne możliwości, zwiększenie kompetencji społecznych.

Ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa pozyskano na lata 2012-2013 łączną kwotę w wysokości 1.864.953,75 zł, wkład własny MOPS wyniósł 278.671,25 zł. W roku 2012: dotacja w kwocie 1.005.587,00 zł, wkład własny Ośrodka wyniósł 150.260,13 zł. W roku 2013: dotacja wynosząca 859.366,75 zł, wkład własny w kwocie 128.411,12 zł.

Grupy uczestników objęte projektem w 2013 roku:

- 55 osób niepełnosprawnych, w tym:
 - 15 z chorobami psychicznymi (12 kobiet i 3 mężczyzn);
 - 20 korzystających ze wsparcia MOPS w formie zasiłku stałego (16 kobiet i 4 mężczyzn);
 - 20 korzystających ze wsparcia PFRON (16 kobiet i 4 mężczyzn);
- 105 osób długotrwale bezrobotnych (84 kobiety i 21 mężczyzn).

GRUPA 1. Grupa ta została wybrana ze względu na duży odsetek osób, które mają problemy w adaptacji w dorosłym życiu, po opuszczeniu szkół specjalnych, jeżeli system rodzinny jest niewydolny lub także obciążony niepełnosprawnością intelektualną. Trzon

tej grupy stanowiły osoby chore psychicznie, pobierające zasiłek stały oraz korzystające ze wsparcia w ramach realizacji zadań Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W tej grupie docelowej było 5 osób z upośledzeniem umysłowym, pensjonariuszy Domów Pomocy Społecznej z terenu Siemianowic Śląskich.

GRUPA 2. Długotrwale bezrobotni mężczyźni i kobiety. Oprócz osób długotrwale bezrobotnych zaplanowano udział w niniejszej grupie osób z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Ta podgrupa została wyodrębniona w projekcie po raz czwarty. Do udziału kwalifikowane były rodziny, w których sąd rodzinny stwierdził problemy opiekuńczo – wychowawcze, w wyniku których wydał postanowienie o nadzorze kuratora lub umieszczeniu dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej/rodzinie zastępczej. Dodatkowo w 2013 r. 28 osób kontynuowało w projekcie uczestnictwo rozpoczęte w roku 2012.

W ramach Zadania nr 1 (Aktywna Integracja) w 2013 roku uczestnicy zostali objęci następującymi instrumentami aktywnej integracji:

- Trening Umiejętności Społecznych – instrument zrealizowały 42 osoby. Odbyło się 240 godzin lekcyjnych Treningu Umiejętności Społecznych;
- sfinansowanie zatrudnienia asystenta osoby niepełnosprawnej – z usług asystenta skorzystało 7 osób. Zostało zrealizowanych 178 godzin pracy asystenta;
- sfinansowanie osobom niepełnosprawnym zabiegów rehabilitacyjnych – instrument zrealizowało 39 osób. Odbyło się 780 godzin rehabilitacji indywidualnej;
- dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych – dofinansowanie objęło 40 osób;
- wyjazdowe zajęcia z arteterapii - instrument zrealizowało 10 osób. W ramach zajęć uczestnicy brali udział w warsztatach z arteterapii (36 godzin) oraz w Treningu Umiejętności Społecznych (10 godzin);
- asystent rodzinny – z usług asystenta rodzinnego skorzystało 36 osób;
- finansowanie zajęć związanych z uczestnictwem w Warsztatach Terapii Zajęciowej w zakresie nie finansowanym przez PFRON - ten instrument objął 5 uczestników;
- doradztwo adwokata – odbyło się 56 godzin konsultacji z adwokatem, z których skorzystały 34 osoby;

- psychoterapia indywidualna – instrument zrealizowało 20 osób. Odbyło się 675 godzin psychoterapii;
- warsztaty inspiracji i rozwoju osobistego – instrument zrealizowały 32 osoby. Odbyło się 60 godzin warsztatów;
- trening umiejętności wychowawczych – instrument objął 33 osoby. Odbyło się 80 godzin treningu;
- indywidualne doradztwo zawodowe – skorzystały z niego 74 osoby. Odbyło się 296 godzin konsultacji z doradcą zawodowym;
- sfinansowanie badań profilaktycznych dla 66 osób;
- sfinansowanie badań specjalistycznych w związku z możliwością podjęcia zatrudnienia, w tym przeprowadzona za pomocą testów psychologicznych diagnoza poziomu intelektualnego – instrument zrealizowało 45 osób;
- wsparcie terapeuty środowiskowego objęło 5 uczestników;
- wsparcie trenera pracy – skorzystały z niego 2 osoby. Zrealizowano 360 godzin wsparcia;
- trening budżetowy – został zrealizowany przez 37 osób. Odbyło się 15 godzin treningu;
- trening zarządzania czasem – instrument zrealizowało 37 osób. Odbyło się 15 godzin treningu;
- zajęcia ze stylistą – uczestniczyło w nich 25 osób. Odbyło się 45 godzin zajęć dotyczących kreowania własnego wizerunku;
- kurs komputerowy – instrument objął 15 osób. Odbyło się 40 godzin kursu komputerowego;
- grupa wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – instrument zrealizowało 11 osób. Odbyło się 140 godzin zajęć;
- grupa wsparcia dla osób poszukujących pracy z elementami coachingu grupowego – 11 osób uczestniczyło w spotkaniach grupy, które łącznie zostały zrealizowane w wymiarze 72 godzin;
- zostało zrealizowanych 57 godzin opieki nad osobą zależną.

Projekt objął także inne zadania:

- pracę socjalną;
- zasiłki i pomoc w naturze;

- prace społecznie użyteczne – od kwietnia do listopada 2013 roku w ramach projektu zrealizowano 6.292,5 godziny prac społecznie użytecznych, z których skorzystało 38 osób.

9.2. Projekt pn. „Aktywny debiut”

Ten projekt został złożony w otwartym konkursie. W efekcie rozstrzygnięcia konkursu otrzymał dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa w ramach Poddziałania 7.2.1 „Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”. Jego realizacja rozpoczęła się 01.05.2013 roku i będzie trwała do 30.04.2015 roku. Całkowite koszty projektu to 709.700 zł, kwota dofinansowania: 688.409 zł. W 2013 r. na realizację zaplanowanych działań wydano 63.699,50 zł.

Podjęcie realizacji projektu jest spowodowane bezrobociem oraz związanymi z nim problemami w grupie ludzi młodych. Zaplanowane działania mają w okresie 2 lat objąć 100 osób w wieku od 18 do 27 lat, które mieszkają w Siemianowicach Śl., korzystają ze wsparcia MOPS i nie pracują.

Projekt pomaga młodym ludziom w przezwyciężeniu różnych barier społecznych, motywacyjnych, edukacyjnych. Głównym celem projektu jest zwiększenie stopnia aktywności zawodowej oraz społecznej i adaptacja na rynku pracy młodych osób. Celami szczegółowymi są: zwiększenie świadomości własnych możliwości i potrzeb tych osób, przezwyciężenie ich indywidualnych barier w integracji społecznej i zawodowej, powstanie środowiska sprzyjającego ich integracji na poziomie lokalnym, wzrost poziomu ich przygotowania do podjęcia zatrudnienia.

Wszyscy uczestnicy są objęci:

- pracą socjalną;
- indywidualnym poradnictwem psychologicznym;
- grupowymi zajęciami z aktywizacji społecznej:
 - coachingiem grupowym;
 - szkoleniami rozwijającymi umiejętności i kompetencje społeczne;
 - zajęciami dotyczącymi dbania o wygląd zewnętrzny, budowania własnego wizerunku i stylu;
- grupowymi zajęciami z aktywizacji zawodowej;

- warsztatami umożliwiającymi nabycie lub rozwinięcie umiejętności koniecznych do tego, żeby sprawnie funkcjonować na rynku pracy;
- warsztatami przekazującymi podstawową wiedzę i umiejętności niezbędne do założenia własnej firmy oraz funkcjonowania w pierwszym okresie jej istnienia.

50 uczestników będzie mogło wziąć udział w 6-miesięcznych stażach u pracodawców. Ponadto w projekcie funkcjonuje Centrum Aktywizacji Lokalnej, w którym jest rozwijany wolontariat.

W 2013 r. działania projektu objęły 44 osoby.

9.3. Projekt pn. „Klub Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich”

W efekcie rozstrzygnięcia otwartego konkursu również ten projekt otrzymał dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa w ramach Poddziałania 7.2.1 „Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”. Okres realizacji: 01.04.2013 r. - 30.06.2015 r. Pozyskana dotacja ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa wynosi 1.459.291,95 zł, natomiast całkowity koszt projektu został zaplanowany w kwocie 1.505.865,10 zł.

Głównym celem projektu jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo mieszkańców Siemianowic Śląskich w wieku od 18 do 64 lat.

Grupy docelowe objęte projektem w latach 2013 – 2015 to:

- 140 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, zarówno zarejestrowanych w PUP, jak również niefigurujących w ewidencji PUP;
- 40 osób niepełnosprawnych ruchowo oraz z zaburzeniami psychicznymi.

W ramach projektu został przygotowany lokal Klubu Integracji Społecznej (widoczny na poniższych fotografiach). Prace remontowe i adaptacyjne objęły pomieszczenia biurowe, sale szkoleniowe, zaplecze socjalne i łazienki dla osób niepełnosprawnych. Lokal wyposażono w sprzęt niezbędny do realizacji usług szkoleniowo – doradczych.

Zdjęcie nr 1. Lokal Klubu Integracji Społecznej.

Źródło: dokumentacja fotograficzna MOPS.

Zdjęcie nr 2. Lokal Klubu Integracji Społecznej.

Źródło: dokumentacja fotograficzna MOPS.

Projekt zawiera następujące działania skierowane do jego uczestników:

- wsparcie szkoleniowo – doradcze;
- aktywizację zawodową;
- indywidualne konsultacje z prawnikiem;
- pomoc psychologiczną;
- grupę wsparcia dla osób niepełnosprawnych;
- indywidualne wsparcie aktywizacyjne w formie asystenta rodziny;
- wsparcie dla rodzin uczestników.

9.4. Projekty realizowane w ramach wsparcia dla rodzin zastępczych

9.4.1. Obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego

Dzięki wykorzystaniu środków własnych oraz pomocy sponsorów MOPS zorganizował piknik integracyjny dla rodzin zastępczych, dzieci oraz rodziców biologicznych. Piknik odbył się na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w dniu 14.06.2013 r.

9.4.2. Szkolenia dotyczące rodzicielstwa zastępczego

W otwartym konkursie w ramach „Resortowego Programu Wspierania Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej na Rok 2013” MOPS otrzymał 7.350 zł tytułem dofinansowania kosztów następujących działań:

- przeprowadzenia badań i wydania pisemnych opinii psychologiczno-pedagogicznych dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i funkcjonujących niezawodowych rodzin zastępczych pod kątem spełniania warunków do wykonywania tej funkcji w zakresie posiadania predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej (dotyczy 16 rodzin);
- pełnego cyklu szkoleniowego dla osób pełniących funkcję rodziców zastępczych niezawodowych (dotyczy 2 osób);
- skróconego cyklu szkoleniowego dla osób pełniących funkcję rodziców zastępczych, którego tematem było budowanie poczucia wartości dla dzieci w rodzinach zastępczych (dotyczy 12 osób).

9.4.3. Asystenci rodziny oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2013 MOPS otrzymał dotację z budżetu państwa przeznaczoną na:

- dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny w kwocie 37.805,25 zł;
- dofinansowanie kosztów zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w kwocie 27.914,99 zł.

9.5. Projekt pn. „Bajkowe inspiracje – bajkoterapia jako metoda pracy z dziećmi w Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego dla Dzieci w Siemianowicach Śląskich”

MOPS otrzymał na realizację tego projektu dotację w kwocie 3.500 zł w programie grantowym „Bank Dziecięcych Uśmiechów” organizowanym przez Fundację Banku Zachodniego WBK.

Cele projektu to:

- kształtowanie prawidłowych postaw i wartości moralnych u dzieci uczęszczających do Placówki;
- kształtowanie u dzieci umiejętności pracy nad sobą;
- rozwijanie ich wrażliwości na otaczający świat, kulturę i drugiego człowieka.

Na projekt złożyły się następujące działania:

1. Spotkanie z bajką w formie warsztatów dla 4 grup wiekowych. Zajęcia najmłodszej grupy odbyły się w Placówce, natomiast dla pozostałych grup zostały zrealizowane w Miejskiej Bibliotece Publicznej. Po zapoznaniu się z bajkami dzieci wzięły udział w dyskusji nakierowanej na wyciągnięcie z nich morałów.
2. Wycieczka edukacyjna do Studia Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej, w trakcie której dzieci poznały kolejne etapy tworzenia filmu animowanego, oglądały dekoracje i rekwizyty, zobaczyły jak powstaje rysunek animacyjny. Wycieczkę zakończył pokaz filmów.
3. Konkurs rysunkowy na najciekawszą wymyśloną postać, bazujący na wiedzy zdobytej przez dzieci w poprzednich działaniach. Został przygotowany i przeprowadzony przez pracowników Placówki w 4 grupach wiekowych. Młodsze grupy rysowały postacie. Grupa starsza oprócz rysunku postaci przedstawiła również jej charakterystykę. Dzieci, które zajęły pierwsze 3 miejsca w poszczególnych grupach otrzymały nagrody główne, wszyscy pozostali uczestnicy dostali nagrody pocieszenia. Wartością dodaną tego działania jest uzyskanie rysunków dzieci stanowiących materiał poglądowy do analizy psychologicznej, która może być pomocna w dalszej pracy z dziećmi.

9.6. Projekt pn. „Blisko Ciebie – systemowa integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi i środowiska lokalnego w Siemianowicach Śląskich”

Ten projekt został dofinansowany kwotą 32.000 zł w otwartym konkursie ofert w ramach programu Ministra Pracy i Polityki Społecznej „Oparcie Społeczne dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi”. Był skierowany do trzech grup odbiorców:

- mieszkających w Siemianowicach Śląskich osób z zaburzeniami psychicznymi;
- rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi;
- lokalnej społeczności Siemianowic Śląskich.

Cele projektu to:

- zwiększenie integracji osób z zaburzeniami psychicznymi;
- poprawa funkcjonowania rodzin osób zaburzonych psychicznie;
- zwiększenie integracji osób zaburzonych psychicznie ze środowiskiem lokalnym;
- wzmocnienie oparcia społecznego dla osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi;
- podniesienie poziomu wiedzy lokalnej społeczności na temat zaburzeń psychicznych;
- rozwinięcie współpracy pomiędzy głównym realizatorem projektu i innymi podmiotami zaangażowanymi w działania.

Powyższe cele zostały osiągnięte dzięki realizacji działań opisanych poniżej.

1. Klub „Wsparcie”.

W zajęciach Klubu stale uczestniczyło 15 osób z różnymi zaburzeniami psychicznymi. Uczestnicy byli podzieleni na 2 grupy, z których każda miała swojego prowadzącego. Łącznie odbyło się 128 godzin zajęć. W ramach Klubu prowadzone były treningi: budżetowe, umiejętności społecznych, higieniczne. Prowadzono również arteterapię, muzykoterapię, silwoterapię. Przy wykorzystaniu zakupionego w projekcie sprzętu przeprowadzono warsztaty komputerowe w łącznym wymiarze 24 godzin. Zwieńczeniem działalności Klubu było spotkanie wigilijne, w którym wzięli udział uczestnicy projektu, ich rodziny oraz zaproszeni goście.

2. Grupa edukacyjno – wspierająca.

5 osób uczestniczyło w zajęciach grupy przeznaczonej dla rodzin, sąsiadów, znajomych osób zaburzonych psychicznie. W ramach projektu trzykrotnie odbyły się dwugodzinne spotkania, które dotyczyły zaburzeń psychicznych, ich przyczyn, objawów, metod leczenia. Uczestnicy mogli również wymieniać się własnymi doświadczeniami.

3. Cykl imprez kulturalnych skierowanych do mieszkańców Siemianowic Śląskich.

Celem tego działania było przybliżenie lokalnej społeczności problematyki zaburzeń psychicznych. W kinie „Maks” w siemianowickim Parku Tradycji Górnictwa i Hutnictwa odbył się przegląd filmów dotyczących zaburzeń psychicznych. W ramach przeglądu

wyświetlono 5 filmów: „Piękny umysł”, „Pokolenie P”, „Rain Man”, „Forrest Gump”, „Aviator”. Każdy z filmów był poprzedzony prezentacją multimedialną dotyczącą konkretnego zaburzenia psychicznego, do którego odnosi się dany film. Cykl filmowy został zainaugurowany spotkaniem z Dyrektorem Samodzielnego Publicznego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego. Przeglądowi towarzyszyła wystawa prac artystycznych uczestników Klubu „Wsparcie”.

4. Akcja informacyjno – promocyjna.

Akcja była skierowana do lokalnej społeczności i instytucji działających na terenie Siemianowic Śląskich. Miała na celu:

- zwrócenie uwagi na problemy osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin;
- wzrost świadomości społeczności lokalnej, którego konsekwencją może być postrzeganie osób zaburzonych psychicznie w mniej stereotypowy sposób.

Zaprojektowano logotyp projektu oraz plakaty i ulotki w 2 rodzajach (jeden dotyczył działań w projekcie, natomiast drugi przekazywał informacje o zaburzeniach psychicznych oraz formach wsparcia). W lokalnych mediach zostały opublikowane artykuły dotyczące zaburzeń psychicznych i działań prowadzonych w projekcie.

9.7. Projekt pn. „Kariera bez barier”

Ten projekt, współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poddziałania 7.2.1 Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”, jest realizowany w ramach partnerskiej współpracy dwóch instytucji: liderem jest Powiatowy Urząd Pracy w Siemianowicach Śl. a współrealizatorem MOPS. Ma długookresowy charakter: okres realizacji rozpoczął się 01.04.2012 roku i będzie trwał do 31.03.2015 roku.

Celem projektu jest wzrost poziomu aktywności społecznej i zawodowej oraz adaptacja na rynku pracy mieszkających w Siemianowicach Śl. bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo osób niepełnosprawnych w wieku od 15 do 64 lat. Projekt jest skierowany do 100 osób dotkniętych przynajmniej jednym z następujących typów niepełnosprawności: upośledzeniem narządu ruchu, epilepsją, chorobą neurologiczną, chorobą psychiczną. Od jesieni 2012 r. kolejne grupy uczestników, z których każda liczy ok. 10 osób, są włączane w działania projektu. W 2013 r. projekt objął 55 osób.

Wszyscy uczestnicy są objęci:

- pracą socjalną;
- indywidualnym poradnictwem psychologicznym;
- grupowymi zajęciami z zakresu aktywizacji społecznej, w tym spotkaniami ze stylistą/wizażystą, który m.in. pomaga w doborze odpowiedniego ubioru i makijażu;
- grupowymi warsztatami aktywizacji zawodowej.

Ponadto do 60 uczestników są skierowane 6-miesięczne staże, które pomagają zdobyć doświadczenie zawodowe, uczą nawyku pracy, mobilizują do codziennej aktywności. Osoby niepełnosprawne podczas odbywania stażu otrzymują stypendium, objęte są opieką „trenera pracy wspomaganej”, który m.in. zapoznaje uczestnika ze specyfiką pracy na danym stanowisku oraz przyczynia się do stworzenia przyjaznego środowiska sprzyjającego integracji.

Można już dostrzec istotne zmiany w życiu poszczególnych uczestników, którzy są w stanie z większą wiarą we własne możliwości i lepiej, niż do tej pory, pokonywać rozmaite bariery.

9.8. Projekt pn. „Schematom STOP! Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – pilotaż”

Projekt realizowany w ramach współpracy Powiatowego Urzędu Pracy i MOPS, współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki”. Zmierza m.in. do stworzenia skoordynowanego systemu instytucjonalnej współpracy wobec rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z tytułu bezrobocia lub pozostawania w trwałym pokoleniowym bezrobociu i niemożności wyjścia z systemu świadczeń pomocy społecznej, a także do testowego wypracowania nowych instrumentów rodzinnej aktywizacji i integracji społecznej.

9.9. Program pn. „Aktywny Samorząd”

MOPS zrealizował ten program w okresie od 06.04. do 30.09.2013 r. wydając łączną kwotę w wysokości 125.229 zł. „Aktywny Samorząd” był finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W ramach programu zostały wyodrębnione 2 moduły. W ramach modułu I osoby niepełnosprawne mogły uzyskać dofinansowanie m.in. do zakupu: oprzyrządowania samochodu, wózka o napędzie elektrycznym, sprzętu komputerowego, sprzętu lektorskiego, urządzeń brajlowskich, specjalistycznych protez nierfundowanych przez NFZ. Ponadto było możliwe ubieganie się o dofinansowanie prawa jazdy kat. B oraz kosztów pobytu dziecka w żłobku lub przedszkolu. W ramach tego modułu złożono 12 wniosków, z których 2 zostały rozpatrzone odmownie. Natomiast moduł II dotyczył dofinansowania kosztów nauki osób niepełnosprawnych na poziomie wyższym. Zostało złożonych 25 wniosków, z czego 1 został odrzucony.

9.10. Projekt pn. „Mur dla przemocy”

W 2013 r. wniosek o dofinansowanie tego projektu został opracowany i złożony w otwartym konkursie Funduszu Małych Grantów w Programie PL14 "Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć" (źródło finansowania: Norweski Mechanizm Finansowy). Projekt zakłada partnerską współpracę Siemianowickiego Koła Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta oraz MOPS w zakresie przygotowania i realizowania zaplanowanych działań.

Projekt ma obejmować następujące działania:

- szkolenie dla kadr, których praca jest związana z przeciwdziałaniem przemocy;
- zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci;
- grupowe zajęcia socjoterapeutyczne dla dorosłych;
- indywidualne zajęcia socjoterapeutyczne dla dorosłych;
- internetową poradnię;
- rozwinięcie materialnej infrastruktury przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- konferencję kończącą.

Wniosek aplikacyjny przeszedł pozytywnie ocenę formalną i merytoryczną. W I kwartale 2014 r. ma zostać opublikowane rozstrzygnięcie konkursu, więc będzie wiadomo, czy projekt został zakwalifikowany do dofinansowania.

9.11. Program pomocy sąsiedzkiej

Została stworzona strona, która stanowi część witryny internetowej MOPS. Jej zadaniem jest propagowanie idei pomocy sąsiedzkiej w Siemianowicach Śl. oraz pomaganie w

nawiązaniu kontaktu między osobami potrzebującymi pomocy i osobami chętnymi do jej udzielania, a przy tym dysponującymi chociaż niewielką ilością wolnego czasu. Na stronie znajdują się dane kontaktowe, dzięki którym można zgłosić do udziału w programie siebie (w charakterze osoby potrzebującej wsparcia lub chcącej pomagać innym) lub inną osobę, której pomoc jest potrzebna.

10. WYBRANE ZAGADNIENIA Z DZIAŁALNOŚCI MOPS

10.1. Opieka nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych

10.1.1. Rodziny biologiczne

W pierwszej kolejności dziecko ma prawo do dorastania w środowisku rodzinnym. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić dopiero po wyczerpaniu wszystkich form pomocy jego rodzicom, o których mowa przede wszystkim w przepisach dotyczących wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, chyba, że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej (o czym decyduje sąd). Z reguły siemianowickie dzieci objęte pieczą zastępczą są sierotami społecznymi. Głównym powodem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jest niewydolność wychowawcza rodziców i nadużywanie przez nich alkoholu. Kolejne powody to choroba psychiczna lub somatyczna w rodzinie biologicznej oraz wyjazd rodziców za granicę. Ponieważ wielu rodziców po wyjeździe do pracy utrzymuje bardzo słaby kontakt z dziećmi (czasami bez wiedzy rodziny zastępczej) lub całkowicie zrywa kontakty, zwiększa się tak zwane eurosieroctwo.

Dziecko ma prawo do kontaktów osobistych oraz podtrzymywania jego więzi i pozytywnych relacji z rodziną biologiczną. Ważne jest, żeby rodzina zastępcza i placówka opiekuńczo-wychowawcza znajdowały się relatywnie blisko Siemianowic Śl. To umożliwi kontakt i podtrzymywanie pozytywnych więzi między dzieckiem i jego rodziną biologiczną - temu służyły starania, które MOPS kontynuował w 2013 r. W razie potrzeby spotkania rodziców biologicznych z umieszczonymi w pieczy zastępczej dziećmi odbywały się na terenie MOPS w obecności pracownika socjalnego lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto rodzice biologiczni mogli liczyć na wsparcie poprzez pracę socjalną oraz bezpłatną pomoc prawnika i psychologa. Część rodziców biologicznych była objęta wsparciem asystenta rodziny. Dotyczyło to zarówno rodzin dysfunkcyjnych, które nie radzą sobie z wychowaniem dzieci, jak również rodzin, które starają się o odzyskanie dzieci lub dzieci odzyskały.

MOPS współpracuje z placówkami opiekuńczo – wychowawczymi diagnozując sytuację rodzinną dzieci, wypracowując wspólne plany działania względem rodziny (również pod kątem odebrania władzy rodzicielskiej rodzicom biologicznym i tym samym

umożliwienia skierowania dzieci do adopcji). W 2013 r. środowiska były również monitorowane w czasie wolnym od nauki szkolnej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami rodzice biologiczni są zobowiązani do ponoszenia odpłatności za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej. Wysokość opłaty ustala się proporcjonalnie do kosztów poniesionych przez MOPS w związku z pobytem dziecka poza domem rodzinnym. Podstawą decyzji w sprawie ustanowienia odpłatności lub odstąpienia od niej jest protokół rozeznający sytuację socjalno-bytową rodziny. Tylko 5 wszczętych postępowań zakończyło się wydaniem decyzji ustalającej częściową odpłatność: 3 odpłatności dotyczyły dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej, 2 w rodzinie zastępczej. Najczęstszymi powodami zwolnienia rodziców biologicznych z odpłatności były zbyt niskie dochody, długotrwała choroba, niepełnosprawność, samotne macierzyństwo lub wychowywanie w rodzinie innych małoletnich dzieci. Obciążenie odpłatnością nie może stanowić zagrożenia dla egzystencji rodzica oraz osób pozostających na jego utrzymaniu.

10.1.2. Kandydaci na rodziny zastępcze

Rodzina lub osoba, która pragnie przyjąć pod swój dach dziecko nie będące jej zstępnym, składa wniosek w sądzie rodzinnym właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka pozbawionego opieki własnych rodziców, bądź będącego pod opieką sprawowaną niewłaściwie. Najczęściej sądy zwracają się do MOPS z prośbą o zbadanie sytuacji życiowej osób będących kandydatami na rodziny zastępcze i zaopiniowanie ich pod kątem możliwości wypełniania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych dla konkretnych dzieci. Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kandydaci na rodziny zastępcze niezawodowe, spokrewnione i zawodowe muszą spełniać określone warunki.

W 2013 r. na prośbę sądów rodzinnych MOPS zaopiniował 22 kandydatów na rodziny zastępcze (w tym 17 kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione i 5 kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe). Sądy ustanowiły 11 rodzin zastępczych: 9 spokrewnionych oraz 2 niezawodowe. W 2 przypadkach (kandydaci na rodziny zastępcze spokrewnione) w trakcie postępowania sądowego osoby zrezygnowały z pełnienia obowiązków opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, natomiast 6 kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione i 3 kandydatów na niezawodowe nie

zostało ustanowionych rodzinami zastępczymi, ponieważ nie spełniali warunków i nie dawali rękąmi sprawowania należytej opieki nad dziećmi, które chcieli przyjąć do rodziny. Kandydaci na rodzinę zastępczą niezawodową i zawodową mają obowiązek posiadania świadectwa ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W 2013 roku MOPS zorganizował 1 cykl szkoleniowy dla kandydatów na rodziny zastępcze, w którym uczestniczyło 6 osób. 1 rodzina została przeszkolona w Ośrodku Adopcji i Pieczy Zastępczej „Szansa” w Bytomiu. W czasie prowadzenia szkolenia, 2 spośród objętych nim rodzin jeszcze nie pełniły funkcji rodziny zastępczej, natomiast pozostałe rodziny wychowywały już dzieci na mocy postanowień sądów. W efekcie szkolenia 1 rodzina uzyskała kwalifikacje do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej.

Pomimo propagowania w Siemianowicach Śląskich idei rodzicielstwa zastępczego przez MOPS we współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom, bardzo mało jest osób zainteresowanych pełnieniem funkcji rodziny zastępczej.

10.1.3. Opieka nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych

1) Liczba rodzin zastępczych

W ostatnich latach liczba rodzin zastępczych jest stabilna: w 2010 i 2011 roku wynosiła 144, w roku 2012 - 146. W 2013 roku funkcjonowały 144 rodziny zastępcze, których strukturę przedstawia poniższy wykres. Grupa ta obejmowała 98 rodzin zastępczych spokrewnionych (68,05 % ogółu), 42 rodziny zastępcze niezawodowe (29,17 %) oraz 4 rodziny zastępcze zawodowe (2,78 %). Wciąż dotkliwy jest brak zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz zawodowych rodzin zastępczych specjalistycznych.

Wykres nr 9. Struktura rodzin zastępczych wg rodzaju w 2013 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

2) Liczba dzieci w poszczególnych typach rodzin zastępczych

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2013 r. najczęściej było rodzin zastępczych wychowujących 1 przyjęte dziecko – łącznie stanowiły one 74,30 % ogółu rodzin zastępczych w Siemianowicach Śląskich. W tej grupie były wyłącznie rodziny spokrewnione i niezawodowe, podobnie jak wśród rodzin zastępczych opiekujących się 2 dziećmi, zwykle rodzeństwem (takie rodziny stanowiły 16,66 % wszystkich rodzin zastępczych). 9 rodzin wychowywało 3 dzieci (6,26 % ogółu). 2,78 % ogółu rodzin zastępczych stanowiła grupa rodzin opiekujących się 4 dziećmi – należały do niej 2 rodziny spokrewnione oraz 2 zawodowe.

Tabela nr 7. Rodziny zastępcze w 2013 roku, według liczby przyjętych dzieci.

Liczba dzieci przyjętych do rodziny	Rodziny spokrewnione		Rodziny niezawodowe		Rodziny zawodowe		Razem	
	L.b.	%	L.b.	%	L.b.	%	L.b.	%
Rodziny z 1 dzieckiem	75	52,08	32	22,22	-	-	107	74,30
Rodziny z 2	17	11,80	7	4,86	-	-	24	16,66

dzieci								
Rodziny z 3 dzieci	4	2,78	3	2,09	2	1,39	9	6,26
Rodziny z 4 dzieci	2	1,39	-	-	2	1,39	4	2,78
Razem	98	68,05	42	29,17	4	2,78	144	100,00

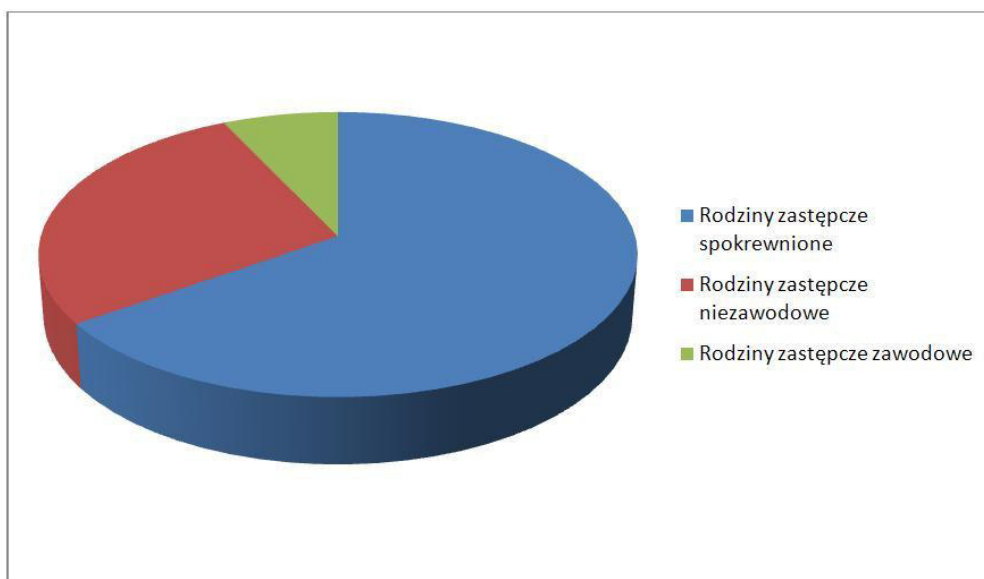
Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

3) Typy rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich umieszczonych

Od 2010 do 2012 roku następował systematyczny wzrost liczby dzieci wychowujących się poza rodziną biologiczną. W 2010 r. na terenie Siemianowic Śl. w rodzinach zastępczych różnych typów łącznie przebywało 199 dzieci, w 2011 r. - 202 dzieci, a w 2012 r. - 207 dzieci.

W 2013 roku liczba dzieci w rodzinach zastępczych spadła do 198. W rodzinach zastępczych spokrewnionych przebywało 129 dzieci, tj. 65,15 % wszystkich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej. W rodzinach zastępczych niezawodowych wychowywało się 55 dzieci, tj. 27,78 % ogółu. Pod opieką rodzin zastępczych zawodowych znajdowało się 14 dzieci, tj. 7,07 % wszystkich dzieci w rodzinach zastępczych. W roku sprawozdawczym w rodzinach zastępczych zawodowych nie zostało umieszczone ani jedno nowe dziecko. Strukturę rozmieszczenia dzieci przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 10. Dzieci umieszczone w różnych typach rodzin zastępczych, w odniesieniu do liczby ogółem w 2013 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

4) Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych według wieku

W 2013 r. wśród dzieci umieszczonych we wszystkich typach rodzin zastępczych były dwie duże grupy wiekowe – 87 dzieci w wieku od 7 do 13 lat (43,94 % ogólnej liczby dzieci przebywających w rodzinach zastępczych) oraz 55 dzieci w wieku od 14 do 18 lat (27,77 % ogólnej liczby dzieci). Dzieci w wieku od 0 do 3 lat były najmniejszą grupą (7,08 % ogółu). 14,64 % ogólnej liczby stanowili pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych (29 osób). W 2013 roku w stosunku do roku 2012 zmniejszyła się liczba dzieci w przedziałach wiekowych: od 4 do 6 lat oraz od 14 do 18 lat. W pozostałych kategoriach wiekowych liczba dzieci zwiększyła się.

Tabela nr 8. Wiek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w 2013 r.

Grupa wiekowa dzieci	Rodzaj rodziny zastępczej				Razem	
	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	L.b.	%	
	0-3	10	4	-	14	7,08
4-6	8	5	-	13	6,57	
7-13	61	20	6	87	43,94	
14-18	37	13	5	55	27,77	
powyżej 18	13	13	3	29	14,64	
Razem	129	55	14	198	100,00	

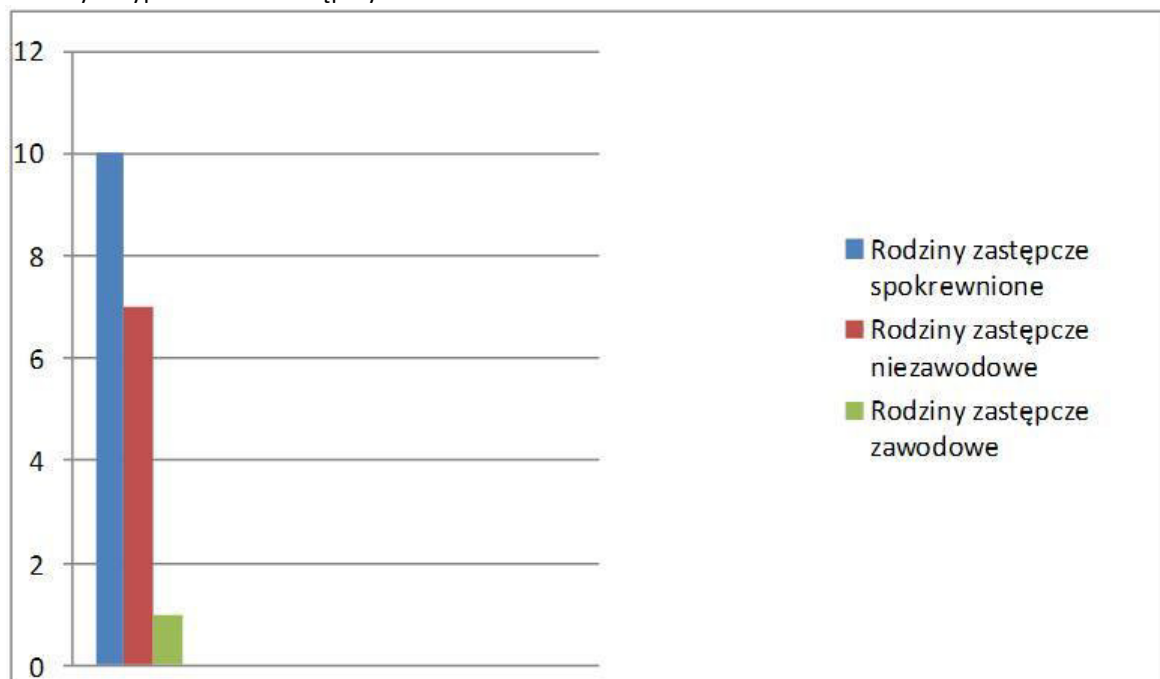
Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

5) Liczba dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności/orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w rodzinach zastępczych

Ze względu na zły stan zdrowia (choroby przewlekłe, w tym choroby sprzężone) część wychowanków rodzin zastępczych posiada orzeczenia o niepełnosprawności (dzieci w wieku do lat 16) oraz orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (po ukończeniu 16 lat). Dzieci z orzeczeniami stanowią 9,09 % wszystkich wychowanków przebywających pod opieką siemianowickich rodzin zastępczych: 18 ze 198 dzieci ma orzeczoną niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności na dłuższy lub krótszy okres czasu.

W rodzinach zastępczych spokrewnionych 10 dzieci legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności/o stopniu niepełnosprawności, natomiast w rodzinach zastępczych niezawodowych takich dzieci jest 7. 1 dziecko w zawodowej rodzinie zastępczej posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Dane obrazuje poniższy wykres.

Wykres nr 11. Liczba dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności/o stopniu niepełnosprawności w różnych typach rodzin zastępczych w 2013 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

6) Rodzaje sieroctwa

Najczęstszym rodzajem sieroctwa wśród dzieci umieszczonych w różnych typach rodzin zastępczych jest sieroctwo społeczne, które w 2013 r. dotyczyło niemal 3/4 dzieci objętych tą formą opieki. Ze względu na półsieroctwo w rodzinach zastępczych przebywało 45 dzieci (tj. 22,73 %), natomiast z uwagi na sieroctwo zupełne pod opieką rodzin zastępczych znajdowało się 14 dzieci (7,07 %).

Tabela nr 9. Rodzaje sieroctwa wśród dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2011-2013.

Rok	Rodzaj sieroctwa:							
	sieroctwo zupełne		sieroctwo społeczne		pólsieroctwo		razem	
	L.b.	%	L.b.	%	L.b.	%	L.b.	%
2011	20	9,90	135	66,83	47	23,27	202	100
2012	17	8,21	149	71,99	41	19,80	207	100
2013	14	7,07	139	70,20	45	22,73	198	100

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.1.4. Asystenci rodziny

Pomoc asystenta jest kierowana do rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pracuje on w środowisku zamieszkania rodziny lub miejscu wskazanym przez nią.

Początkiem pracy asystenta jest diagnoza problemu rodziny. Na podstawie zebranych informacji są wyznaczane cele pracy z rodziną - cel główny i cele szczegółowe. Asystenci prowadzą pogłębioną pracę z rodziną przy wykorzystaniu metod: indywidualnego przypadku, zespołu ds. pracy z rodziną, pracy grupowej, pracy ze środowiskiem lokalnym oraz metody warsztatowej. Co 6 miesięcy sporządzają opinie o przebiegu współpracy z rodzinami.

W 2013 roku MOPS zatrudniał 3 asystentów, którzy pracowali z 47 rodzinami, z czego 25 rodzin zostało objętych wsparciem na mocy postanowień Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich. Pozostałe zostały wytypowane przez pracownika socjalnego przeprowadzającego wywiad środowiskowy, po dokonaniu analizy sytuacji rodziny i zaakceptowaniu przez Dyrektora MOPS.

Ponadto 3 asystentów rodziny było zatrudnionych w ramach projektu pn. „UWIERZ W SIEBIE” i wspierało jego uczestników.

10.1.5. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2013 r. MOPS zatrudniał 3 koordynatorów. Ich wsparcie objęło 89 rodzin zastępczych, w tym 23 niezawodowe i 66 spokrewnionych (tabela nr 10). Te rodziny miały pod opieką

125 dzieci, z czego w rodzinach niezawodowych wychowywało się 30 dzieci, a w spokrewnionych 95 (tabela nr 11).

Dzięki stałemu kontaktowi z rodziną, koordynatorzy są w stanie dobrze ją poznać i pomagać jej w rozwiązywaniu bieżących problemów. Ważnym zadaniem koordynatora jest dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.

Chociaż w pierwszej kolejności opieka jest skierowana do rodzin funkcjonujących krócej, niż 3 lata, to w szczególnych przypadkach wsparcie koordynatorów obejmuje rodziny działające przynajmniej 3 lata.

Tabela nr 10. Liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora w 2013 roku.

Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Ogółem
66	23	0	89

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Tabela nr 11. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych objętych opieką koordynatora w 2013 roku.

Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Ogółem
95	30	0	125

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.2. Umieszczanie dzieci w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W momencie, gdy zostaną wyczerpane wszelkie możliwości pomocy dziecku i rodzinie oraz gdy istnieje konieczność odizolowania dziecka od rodziny, zgodnie z postanowieniem sądu MOPS poszukuje miejsca w pieczy zastępczej.

W 2013 roku do umieszczenia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych było łącznie 28 siemianowickich małoletnich. W Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej (WPOW) MOPS umieścił 21 dzieci pochodzących z naszego miasta. Zgodnie ze swoim statutem, WPOW przyjmuje dzieci w wieku powyżej trzeciego roku życia, dlatego w przypadku konieczności umieszczenia w pieczy zastępczej dzieci młodszych trzeba poszukiwać dla nich miejsc poza Siemianowicami Śląskimi.

W 2013 roku w placówkach funkcjonujących poza Siemianowicami Śl. umieszczono 4 dzieci. Znalazły się one w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej i

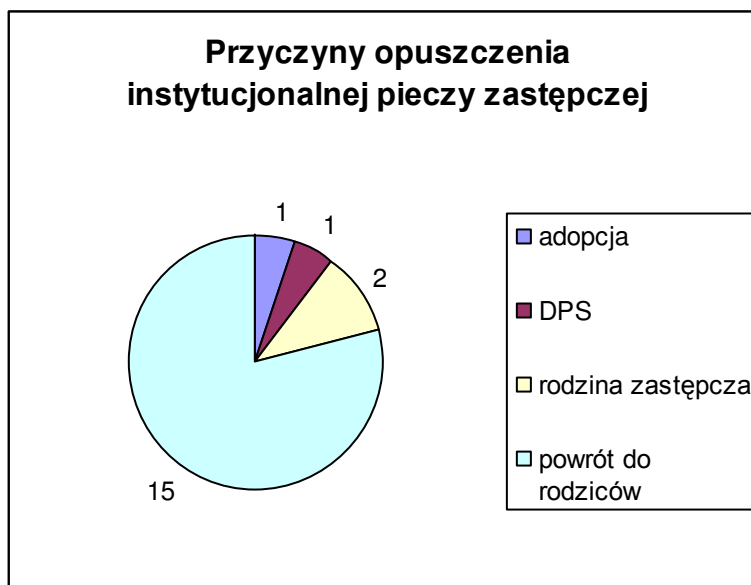
Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym w Gliwicach oraz Domu Małego Dziecka w Jaworzu. Ogromne trudności sprawia umieszczanie dzieci będących w wieku do trzeciego roku życia. Zgodnie z przepisami powinny być umieszczane w rodzinnej pieczy zastępczej, niestety nie ma chętnych osób – kandydatów na rodziców zastępczych. W 2013 roku umieszczono 3 małych dzieci w rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, ale wszystkie te rodziny nie mieszkają w województwie śląskim, co bardzo utrudnia utrzymywanie kontaktów z rodzinami biologicznymi.

Z pewnością istnienie w naszym mieście WPOW przyczynia się do zmniejszenia liczby dzieci oczekujących na umieszczenie w tego typu placówkach. Mniej dzieci zostało umieszczonych daleko od domu rodzinnego. Funkcjonowanie w Siemianowicach Śl. placówki i umieszczanie w niej dzieci pozwala na większą pracę nad rodzinami biologicznymi. To daje nadzieję, iż więzi rodzinne nie będą zrywane, a w przyszłości pozwoli, by dzieci wcześniej wracały do domów rodzinnych. Dzięki ogromnej pracy WPOW 13 dzieci powróciło pod opiekę rodziców biologicznych. Również 2 dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej w Kłobucku powróciło do domu rodzinnego.

Aby działania związane z umieszczaniem dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przynosiły wymierne efekty, MOPS współpracuje z różnymi instytucjami, działającymi zarówno na terenie naszego miasta, jak i poza nim. W Siemianowicach Śl. Ośrodek współpracuje z Sądem Rejonowym, kuratorami, przychodniami lekarskimi, szkołami. Poza terenem Siemianowic Śl. nawiązano współpracę z miejskimi ośrodkami pomocy rodzinie, miejskimi ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, urzędami miast, placówkami opiekuńczo – wychowawczymi.

W 2013 roku 19 siemianowickich dzieci opuściło placówki opiekuńczo-wychowawcze: 2 dzieci umieszczono w spokrewnionej rodzinie zastępczej, 1 chłopiec został adoptowany, 1 chłopiec ze względu na zły stan zdrowia został umieszczony w DPS, 15 dzieci wróciło pod opiekę rodziców. Sprawę ilustruje poniższy wykres.

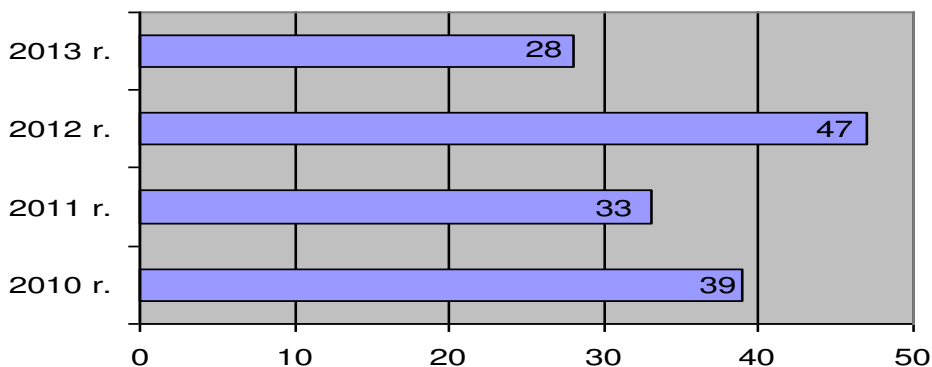
Wykres nr 12. Przyczyny opuszczenia placówek opiekuńczo-wychowawczych przez wychowanków w 2013 roku.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Z analizy danych wynika, że w 2013 r. liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych była nie tylko mniejsza, niż rok wcześniej, ale również najmniejsza w okresie czteroletnim. Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres nr 13. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach w latach 2010 – 2013.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W 2013 r. pracownik MOPS uczestniczył w pracy zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Siemianowicach Śląskich i Gliwicach.

Gdy dochodzi do umieszczenia małoletnich w innych powiatach, miasto Siemianowice Śląskie jest zobowiązane do ponoszenia wydatków na ich utrzymanie w wysokości

średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w placówce. Takie koszty obciążają jednostkę samorządu terytorialnego, w której dziecko zamieszkiwało, zanim zostało objęte pierwszą formą opieki zastępczej. W związku z tym są podpisywane porozumienia pomiędzy powiatami. W 2013 r. podpisano z innymi powiatami 4 porozumienia odnośnie 4 dzieci, które zostały umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Podpisano także 9 aneksów. Zawarto 7 porozumień w sprawie pokrycia kosztów utrzymania 7 dzieci pochodzących z Siemianowic Śl., a umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie kraju. Podpisano również 5 aneksów do porozumień. Podpisano 1 porozumienie dotyczące partycypowania w kosztach wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej oraz 1 aneks w tym zakresie.

10.3. Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych

Osoby, które do uzyskania pełnoletniości pozbawione były opieki własnych rodziców i pozostawały na mocy postanowień sądów w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej, są osobami usamodzielnianymi. Proces ich usamodzielniania jest długotrwały, a jego celem jest pełna socjalizacja, osiągnięcie niezależności życiowej, a zarazem integracja z otoczeniem społecznym.

Pełnoletni wychowankowie mogą otrzymać wsparcie w formie pieniężnej oraz niepieniężnej.

Forma pieniężna obejmuje:

- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki;
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie.

Forma niepieniężna obejmuje:

- pomoc rzeczową na zagospodarowanie;
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, m.in. w mieszkaniu chronionym;
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia;
- pomoc w postaci pracy socjalnej.

Poniższa tabela zawiera dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia, z których korzystali w 2013 roku usamodzielniani wychowankowie.

Tabela nr 12. Rodzaje pomocy udzielonej usamodzielnianym wychowankom w 2013 r.

Rodzaj pomocy	Liczba wychowanków:		
	rodzin zastępczych	placówek	pieczy zastępczej ogółem (rodzin i placówek)
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	37	16	53
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	5	3	8
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	6	-	6
Praca socjalna	48	19	67

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.3.1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki

Pomoc na kontynuowanie nauki przysługuje osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę: w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, w uczelni, na kursach (jeżeli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia), u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego. Jeśli osoba usamodzielniana spełnia warunki określone w Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc może zostać jej przyznana bez względu na wysokość dochodu. Minimalna wysokość kwoty pomocy wynosi 500 zł. Przynajmniej raz na 6 miesięcy otrzymująca ten rodzaj pomocy osoba ma obowiązek przedkładać zaświadczenie potwierdzające kontynuowanie nauki.

W 2013 r. usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych z tytułu przyznanej pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki łącznie wypłacono 151.828,62 zł, natomiast usamodzielnianym wychowankom placówek 65.915,30 zł.

39 usamodzielnianych wychowanków mieszka i uczy się w naszym mieście – te osoby zdecydowanie wiążą swoją przyszłość z Siemianowicami Śląskimi. 14 osób mieszka w innych miejscowościach. Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej uczą się w różnych szkołach, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 13. Rodzaje szkół, w których osoby usamodzielniające się kontynuowały naukę w 2013 r.

Typ szkoły	Liczba wychowanków rodzin zastępczych	Liczba wychowanków placówek
Gimnazjum	3	1
Zasadnicza szkoła zawodowa	6	3
Technikum	2	-
Liceum ogólnokształcące	11	10
Policealne studium zawodowe	10	-
Studia wyższe - licencjat	3	-
Studia wyższe magisterskie	2	1
Szkoła specjalna – przygotowanie do pracy	-	1
Razem	37	16

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.3.2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, pomoc pieniężna na usamodzielnienie jest udzielana na wniosek pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Może zostać wypłacona jednorazowo lub w ratach, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. Celem przyznania tego świadczenia jest poprawa warunków mieszkaniowych usamodzielnianych osób oraz podniesienie ich kwalifikacji zawodowych (kursy, szkolenia). Poza tym wychowankowie mogą przeznaczyć otrzymane środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

W 2013 roku 8 osobom przyznano decyzjami administracyjnymi, a następnie wypłacono pomoc pieniężną na usamodzielnienie. Wszystkie świadczenia zostały wykorzystane na poprawę warunków mieszkaniowych (głównie remonty otrzymanych lokali z zasobów komunalnych oraz doposażenie mieszkań w meble i urządzenia gospodarstwa domowego). Ogólna kwota przekazanej pomocy pieniężnej wyniosła 36.246 zł.

10.3.3. Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej

Na wniosek usamodzielnianego wychowanka pieczy zastępczej, niezależnie od wysokości jego dochodu, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej jest przyznawana decyzją administracyjną i przekazywana przez powiat, na terenie którego wychowanek faktycznie zamieszkuje. Jest wypłacana jednorazowo, nie później, niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia.

W 2013 roku pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej o łącznej wartości 18.010,62 zł przyznano 6 usamodzielnianym wychowankom. Pomoc obejmowała materiały budowlane, meble, niezbędne przedmioty codziennego użytku. Jej celem było poprawienie warunków mieszkaniowych usamodzielnianych osób.

10.3.4. Mieszkanie chronione

Od kwietnia 2011 r. w Siemianowicach Śl. przy ulicy Hutniczej 17/3 funkcjonuje mieszkanie chronione. Jest przeznaczone m.in. dla osób opuszczających całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, rodziny zastępcze, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Daje schronienie pełnoletnim osobom usamodzielniającym się, które nie mogą powrócić do domu rodzinnego na czas odpowiedni do uzyskania samodzielnego mieszkania oraz do nabycia umiejętności społecznych. Warunki ubiegania się o pobyt w mieszkaniu chronionym to:

- ukończenie 18 roku życia,
- realizacja indywidualnego programu usamodzielnienia,
- udokumentowane podjęcie starań o uzyskanie samodzielnego mieszkania,
- kontynuowanie nauki lub wykonywanie pracy zarobkowej.

Osoba usamodzielniana może przebywać w mieszkaniu chronionym przez okres niezbędny do usamodzielnienia, ale maksymalnie do 25 roku życia. Czas trwania pobytu jest przedłużany co 6 miesięcy. Nadzór nad przestrzeganiem regulaminu mieszkania sprawuje opiekun mieszkania chronionego.

W mieszkaniu znajdują się 3 pokoje, w których łącznie jest miejsce dla 7 osób. Poniższa tabela przedstawia wydatki na utrzymanie mieszkania, które są pokrywane przez powiat.

Tabela nr 14. Koszty utrzymania mieszkania chronionego w 2013 roku.

Przeznaczenie wydatków	Kwota wydatków (w zł)
Bieżące utrzymanie – zakup energii elektrycznej, gazu, wody	8. 020,96
Zakup materiałów i wyposażenia	1. 492,95
Zakup usług pozostałych	4. 071,61
Opłaty i składki	266,00
Razem	13.851,52

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W ciągu 2013 roku w mieszkaniu przebywało 6 wychowanków rodzin zastępczych (4 kobiety i 2 mężczyźni) oraz 2 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych (2 kobiety) – łącznie 8 usamodzielnianych osób w wieku od 18 do 21 lat. Liczba osób mieszkających jednocześnie była mniejsza od 8, ponieważ występowała rotacja mieszkańców. Mieszkańcy kontynuowali naukę lub pracowali. Złożyli wnioski o przydzielenie mieszkań socjalnych.

10.3.5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych

Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej zmagają się z istotnym problemem dotyczącym mieszkań. Nie są w stanie sami zdobyć ich na wolnym rynku poprzez wynajęcie lub zakup, ponieważ z racji swojego młodego wieku najczęściej uczą się, zwykle nie posiadają środków finansowych innych, niż niskie świadczenia z pomocy społecznej (niewielu wychowanków otrzymuje alimenty). Część z nich podejmuje pracę zarobkową. Niestety jest ona niskopłatna, ponadto umowy dotyczące pracy często są zawierane na

krótki okres czasu.

Niewielu wychowanków decyduje się na zawarcie umów najmu z prywatnymi właścicielami lokali. W 2013 r. w wynajętych mieszkaniach na terenie Siemianowic Śl. oraz innych miast mieszkało 11 osób realizujących indywidualny program usamodzielnienia. 3 wychowanków rodzin zastępczych otrzymało mieszkania z zasobów komunalnych (2 osoby w Siemianowicach Śl., 1 osoba w innym mieście). Okres oczekiwania na przydział lokalu z zasobów gminy jest bardzo długi.

W 2013 roku, głównie ze względu na brak możliwości otrzymania swojego mieszkania przy jednoczesnym braku dochodów własnych, w rodzinach zastępczych pozostawało 22 pełnoletnich wychowanków. Poza tym 6 usamodzielnianych osób przebywało w siemianowickim Ośrodku Interwencji Kryzysowej, gdzie oprócz dachu nad głową otrzymywały pomoc psychologiczną i pedagogiczną, a 1 osoba mieszkała w Domu Samotnej Matki w Chorzowie.

10.4. Prace społecznie użyteczne

W okresie od 02.01.2013 r. do 13.12.2013 r. prace społecznie użyteczne były realizowane na obszarze Siemianowic Śl. w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, instytucjach oraz organizacjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej, m.in. w Miejskim Klubie Sportowym „Siemianowiczanka”, Śląskim Stowarzyszeniu Charytatywnym „Przystań”, Siemianowickim Stowarzyszeniu Pomocy „Narnia”, Domu Pomocy Społecznej prowadzonym przez Zgromadzenie Sióstr Boromeuszek. Ich organizatorem oraz koordynatorem jest MOPS, który współdziała w tym zakresie z Powiatowym Urzędem Pracy.

Prace społecznie użyteczne były wykonywane na stanowiskach pomocniczych, m.in. takich, jak: sprzątaczką, pracownik biurowy, pomoc kuchenna, pracownik ogrodowy, pracownik gospodarczy, konserwator, pracownik porządkowy, portier, pokojowa, opiekun osób starszych, szatniarz, pomoc nauczyciela. Były realizowane w dniach roboczych w wymiarze do 10 godzin tygodniowo na 1 skierowaną osobę bezrobotną. W uzasadnionych przypadkach, dotyczących 5 osób, dopuszczono możliwość wykonywania prac w niedziele, święta oraz inne dni wolne od pracy, z uwzględnieniem 10 godzinnego tygodnia pracy.

W roku 2013 do prac społecznie użytecznych zostało skierowanych 140 korzystających z pomocy społecznej osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku. W ramach tych prac

przepracowano 24.580 godzin, na sfinansowanie których zostały przeznaczone środki finansowe w wysokości 193.586,00 zł. Powiatowy Urząd Pracy zrefundował 60 % powyższej kwoty, przeznaczając na ten cel środki z Funduszu Pracy w wysokości 116.151,60 zł.

Za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych osoba bezrobotna otrzymała świadczenie w wysokości:

- 7,70 zł w okresie od 01.01.2013 r. do 31.05.2013 r.;
- 8,00 zł w okresie od 01.06.2013 r. do 31.12.2013 r.

Świadczenie to podlega waloryzacji na zasadach określonych w art. 72 ust.6 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r.

10.5. Wolontariat

Z analizy potrzeb osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej wynika, że część z nich nie jest zaspokajana przez powołane do tego instytucje. Na przykład niewystarczająca jest liczba miejsc w świetlicach, domach kultury i innych instytucjach, w których dzieci i młodzież mogą spędzać czas na rozszerzaniu swoich zainteresowań i nauce alternatywnych sposobów wykorzystania wolnego czasu. Ponadto z powodu niedostatecznych zasobów kadrowych w tych miejscach, część dzieci, które potrzebują pomocy w nauce, nie jest nią objęta. Dlatego w 2013 roku MOPS kontynuował opartą na wolontariacie pomoc dla swoich podopiecznych: dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych. Celem działań było propagowanie idei wolontariatu, kształtowanie pożądanych postaw prospołecznych, rozwijanie empatii i zrozumienia, inspirowanie do aktywnego spędzania czasu, współpraca z organizacjami pozarządowymi. MOPS nadal współpracował z Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych „Cogito“, Zespołem Szkół Technicznych i Ogólnokształcących „Meritum“ oraz Miejską Biblioteką Publiczną. Te podmioty udostępniały pomieszczenia dla wolontariuszy i ich podopiecznych.

Osobą odpowiedzialną za pozyskiwanie wolontariuszy i ich szkolenie jest koordynator wolontariatu. On przeprowadzał rozmowy rekrutacyjne, w trakcie których określał zasoby, potencjał i umiejętności kandydata oraz oceniał jego motywację. Na podstawie zebranych informacji podpisywał z wolontariuszem porozumienie, następnie wprowadzał go w środowisko. W 2013 r. MOPS współpracował z 51 wolontariuszami. Współdziałanie z większością z nich jest kontynuowane w 2014 roku. Osoby, które są wolontariuszami od

dłuższego czasu, zostały wyróżnione za szczególne zaangażowanie w pomoc podopiecznym.

Działania w zakresie wolontariatu obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 15. Działania wolontariuszy współpracujących z MOPS w 2013 roku.

Rodzaj wsparcia	Liczba wolontariuszy (w osobach)	Liczba przepracowanych godzin
Praca na rzecz dzieci-korepetycje	37	1.160
Pomoc osobom starszym	10	360
Pomoc osobom niepełnosprawnym	4	180
Suma	51	1.700

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

MOPS przeprowadził kampanię informacyjno-promocyjną dotyczącą wolontariatu, która była skierowana do mieszkańców Siemianowic Śląskich. W ramach kampanii zostały wykorzystane następujące instrumenty:

- publikacje z wykorzystaniem lokalnych mediów i Internetu;
- spotkania informacyjne skierowane do szkół oraz Uniwersytetu Trzeciego Wieku;
- kontakt z parafiami na terenie miasta;
- plakaty, ulotki i broszury;
- uczestnictwo w targach wolontariatu.

10.6. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych stanowi ważny element różnych działań prowadzonych przez MOPS, dotyczy to m.in. części realizowanych projektów społecznych. Wyodrębnioną kategorię stanowią zadania, których realizacja jest finansowana pieniędzmi pochodzącymi z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Realizacja tych zadań należy do MOPS zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W 2013 r. uchwałą Rady Miasta Siemianowice Śl. środki PFRON służące rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w kwocie 1.256.441

zł zostały podzielone i przeznaczone na poszczególne zadania. Na rehabilitację społeczną przyznano 1.230.132 zł, na rehabilitację zawodową 11.309 zł, na zadania zlecane 15.000 zł.

10.6.1. Rehabilitacja społeczna

Poniższa tabela przedstawia sposób wydatkowania środków finansowych przekazanych przez PFRON na realizację celów związanych z rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 16. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych – wydatkowanie środków finansowych wg zadań w 2013 roku.

Zadania	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Pozostało (w zł)
1. Dofinansowanie kosztów działania WTZ.	904. 200 (w tym ze środków PFRON 813.780)	904. 200 (w tym ze środków PFRON 813.780)	-
2. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.	99.001	98.993	8
3. Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych.	263.293	263.288	5
4. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.	38.058	37.684	374
5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.	16.000	15.998	2

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Liczba zrealizowanych wniosków, z rozróżnieniem na poszczególne zadania, jest przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela nr 17. Rehabilitacja społeczna – realizacja wniosków wg zadań w 2013 r.

Zadania	Liczba złożonych wniosków	Liczba zrealizowanych wniosków
1. Dofinansowanie kosztów działania WTZ.	1	1
2. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.	72	16
3. Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków	287	206

pomocniczych.		
4. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.	438	41
5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.	4	4
Razem	802	268

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

W 2013 r. w MOPS złożono 438 wniosków o dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. Zrealizowano 41 wniosków. Razem z opiekunami, którzy również otrzymali dofinansowanie ze środków PFRON, w dofinansowanych turnusach rehabilitacyjnych łącznie wzięły udział 53 osoby. Kwota przeznaczona na realizację tego zadania wynosiła 38.058 zł i została rozdysponowana w 99 % (nie wykorzystano 374 zł). Dofinansowanie otrzymały wyłącznie osoby będące uczestnikami projektu pn. „UWIERZ W SIEBIE”. 397 osób otrzymało odmowę ze względu na brak środków finansowych.

Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

287 osób złożyło wnioski o dofinansowanie w ramach w/w zadania. Zrealizowano 206 wniosków. Na dofinansowanie przeznaczono kwotę wynoszącą 263.293 zł, z której wydano 263.288 zł (nie wykorzystano 5 zł).

W przypadku zdecydowanej większości zrealizowanych wniosków dofinansowanie dotyczyło zakupu: aparatów słuchowych, pieluchomajtek, protez, butów ortopedycznych, wózków inwalidzkich, balkoników, kul, pionizatorów, specjalistycznych fotelików dziecięcych.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W 2013 r. o dofinansowanie w tym zakresie ubiegały się 4 osoby prawne, które złożyły 4 wnioski. Każda z nich uzyskała wsparcie w kwocie 4.000 zł, więc łącznie dofinansowanie wyniosło 16.000 zł. Z tej kwoty faktycznie wydano 15.998 zł. Z dofinansowanych działań skorzystały 262 osoby niepełnosprawne, będące członkami następujących stowarzyszeń: Siemianowickiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Imperium Słońca”, Polskiego Związku Niewidomych - Koła w Siemianowicach Śl., Siemianowickiego

Stowarzyszenia Amazonek „Razem”, Śląskiego Stowarzyszenia Kulturalnego Osób Niepełnosprawnych.

Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

W roku 2013 zostały złożone 72 wnioski dotyczące likwidacji w/w barier. 16 z nich zostało zrealizowanych.

Na realizację przeznaczono kwotę w wysokości 99.001 zł, z czego faktycznie wykorzystano 98.993 zł. Poniższa tabela przedstawia wydatkowanie środków w tym zakresie.

Tabela nr 18. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w 2013 roku.

Rodzaj bariery	Zrealizowane wnioski	Wydatkowana kwota
Bariery architektoniczne	12	94.972 zł
Bariery w komunikowaniu się	2	2.000 zł
Bariery techniczne	2	2.021 zł
Suma	16	98.993 zł

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Najczęściej przyznawano dofinansowanie do: przystosowania mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej, zakupu sprzętu komputerowego, podjazdu, łóżka rehabilitacyjnego.

Dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej

Przy Siemianowickim Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Imperium Słońca” działają Warsztaty Terapii Zajęciowej. W 2013 r. korzystało z nich 55 uczestników. Kwota dofinansowania wyniosła 904.200 zł. Środki zostały wykorzystane w całości. Zgodnie z art. 10b i art. 68c Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, 90 % (813.780 zł) kosztów działalności WTZ pokryły środki PFRON, a 10 % (90.420 zł) środki powiatu. Wydatkowanie środków finansowych na poszczególne rodzaje kosztów przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela nr 19. Wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na działalność WTZ w 2013 roku.

Lp.	Rodzaj kosztów	Wydatki w złotych
1.	Wynagrodzenia pracowników	648.304,27
2.	Składki na ubezpieczenia społeczne	114.600,13
3.	Świadczenia urlopowe	19.417,26
4.	Materiały	10.000,00
5.	Energia	35.601,54
6.	Usługi obce	19.063,63
7.	Eksploatacja samochodu	16.936,37
8.	Szkolenia	600,00
9.	Ubezpieczenie uczestników i mienia	1.071,40
10.	Wycieczki	5.911,86
11.	Materiały do terapii, w tym dla Pracowni Gospodarstwa Domowego	21.423,54
12.	Trening ekonomiczny	9.075,00
13.	Doposażenie	2.195,00
	Razem	904.200,00

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

W kwietniu 2013 r. MOPS przeprowadził kontrolę dotyczącą działalności WTZ w roku 2012.

Pod koniec 2013 r. stowarzyszenie prowadzące WTZ zwróciło się do MOPS z wnioskiem o zwiększenie w roku 2014 liczby uczestników o 5 osób i pozyskanie na ten cel środków finansowych z PFRON. W konsekwencji pozytywnego rozpatrzenia tego wniosku, w grudniu 2013 r. została podpisana umowa dotycząca wzrostu liczby uczestników oraz kwoty dofinansowania.

Powiat, którego mieszkańcy są uczestnikami rehabilitacji w warsztacie działającym na terenie innego powiatu, jest zobowiązany do pokrywania kosztów rehabilitacji w odniesieniu do swoich mieszkańców, w części nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON, w wysokości i na zasadach określonych w porozumieniu zawartym z powiatem, na terenie którego działa warsztat. W związku z powyższym, w roku 2013 miasto Siemianowice Śląskie podpisało porozumienia z Katowicami i Chorzowem w w/w sprawie.

10.6.2. Rehabilitacja zawodowa

MOPS realizuje zadania związane z rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych. Wykorzystanie środków na te zadania przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 20. Rehabilitacja zawodowa – wydatkowanie środków finansowych wg zadań w 2013 roku.

Lp.	Zadania	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)
1	Finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych.	4.506	4.506
2	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu.	6.803	6.803
Suma		11.309	11.309

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Wymienione w tabeli zadania są realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Siemianowicach Śląskich. W ramach zadania nr 1 z dofinansowania skorzystały 2 osoby, w ramach zadania nr 2 – również 2 osoby.

W 2013 r. w MOPS nie złożono żadnego wniosku dotyczącego innego zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej.

Zadania zlecane

W roku 2013 MOPS przeprowadził konkurs ofert na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym, finansowanych ze środków PFRON. Na ten cel przeznaczono kwotę w wysokości 15.000 zł.

Jedyną ofertę złożyło Koło Siemianowickie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta. Ta oferta została komisyjnie zaakceptowana. Uwzględniając wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania, przedstawioną kalkulację kosztów oraz możliwości realizacji zadania przez organizację, przyznano środki finansowe w wysokości 15.000 zł. Organizacja na zasadach zadania publicznego przeprowadziła na rzecz osób niepełnosprawnych działania w formie grupowych i indywidualnych zajęć.

Analizą złożonych wniosków, a następnie przedstawianiem Dyrektorowi MOPS opinii i propozycji zajmowała się powołana przez niego komisja, w skład której wchodziła m. in.: pracownicy MOPS i Urzędu Miasta, radni Rady Miasta.

10.7. Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze realizujące działania w związku z występowaniem przemocy w rodzinie

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Rozporządzenie w sprawie Procedury Niebieska Karta z dnia 13 września 2011 roku zobowiązują instytucje pomocy społecznej i inne podmioty ujęte w w/w Ustawie do aktywnej współpracy w zakresie rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie. W zakresie udzielania kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w przemoc, w 2013 roku pracownicy socjalni MOPS współpracowali z przedstawicielami Komendy Miejskiej Policji, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, przedszkoli, szkół oraz placówek ochrony zdrowia. Poza tym pracownicy socjalni brali udział w posiedzeniach grup roboczych, w trakcie których opracowywano plany pomocy dla poszczególnych rodzin. Na dalszym etapie praca z rodziną prowadzona była za pomocą monitoringu środowiska rodzinnego, który realizowali pracownicy socjalni i policjanci dzielnicowi, a w razie konieczności również kuratorzy sądowi.

W związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie, pracownicy socjalni wszczęli procedurę Niebieskiej Karty w 21 przypadkach. Ze strony placówek oświatowo-wychowawczych wpłynęło do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 9 Niebieskich Kart, a funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji przyjęli 55 zgłoszeń w ramach procedury Niebieska Karta. Służby medyczne dokonały 1 zgłoszenia. Łączna liczba przypadków podejrzenia występowania przemocy w rodzinie w roku 2013 wyniosła 8. Były również realizowane czynności w zakresie 56 procedur uruchomionych w 2012 roku, a kontynuowanych z uwagi na konieczność dalszego monitorowania środowisk rodzinnych. W 2 przypadkach z inicjatywy MOPS zgłoszono zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z występowaniem przemocy w rodzinie.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 11 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 120 posiedzeń grup roboczych, w których brali udział pracownicy socjalni i psycholog z MOPS, psycholog z Ośrodka Interwencji Kryzysowej, dzielnicowi, pedagodzy z miejscowych szkół. Każda z grup była prowadzona przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, koordynującego w MOPS sprawy związane z występowaniem przemocy w rodzinie.

Ze względu na konieczność zapewnienia osobom poszkodowanym odpowiedniej pomocy, zatrudniony w MOPS psycholog obejmował wsparciem osoby dorosłe i dzieci, prowadził również niezbędną pracę w ich środowisku zamieszkania. Stosowne poradnictwo psychologiczne w zakresie pomocy dla osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie prowadził Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który realizuje na terenie Siemianowic Śl. program korekcyjno – edukacyjny skierowany do tej grupy osób.

Ponadto MOPS oferował osobom pokrzywdzonym poradnictwo prawne, zawodowe i socjalne. Ponieważ w części rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty diagnozowano jednocześnie kilka problemów powodujących zaburzenia funkcjonowania rodziny i wykluczenie społeczne, po opracowaniu odpowiedniej diagnozy środowiskowej pracownicy MOPS podejmowali decyzję o przydzieleniu wsparcia asystentów rodziny.

Problem przemocy w rodzinie nie dotyczy tylko osób korzystających z pomocy finansowej MOPS. Obejmuje również rodziny, w których dorośli są aktywni zawodowo. Ponadto pojawia się w rodzinach, gdzie uwiękani w przemoc są ludzie w wieku poprodukcyjnym, w tym pobierający świadczenia z zabezpieczenia społecznego (emeryturę lub rentę). Procedurę Niebieskiej Karty wszczynano również w sytuacjach, gdy osobami poszkodowanymi byli ludzie niepełnosprawni.

W 2013 r. dla personelu MOPS przeprowadzono 2 wewnętrzne szkolenia dotyczące problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

10.8. Kontrola wewnętrzna

Poniższa tabela zawiera informacje o wewnętrznych kontrolach, które zostały przeprowadzone w MOPS w 2013 roku.

Tabela nr 21. Wykaz kontrolowanych komórek i zakres kontroli przeprowadzonej w 2013 roku.

L p.	Nazwa kontrolowanej komórki	Rodzaj przeprowadzonej kontroli	Zakres kontroli	Nr protokołu	Wyniki kontroli
1.	1. Zespół Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych.	Problemowa.	Kontrola w zakresie wskazanym przez Dyrektora MOPS, dotycząca prawidłowego	KW.0812-1/13r.	Stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia oraz wydano zalecenia pokontrolne.

	2. Dział Finansowo-Księgowy.		sporządzenia dokumentacji w sprawie WTZ oraz terminowości i rzetelności przeprowadzenia kontroli w WTZ przez komisję, którą powołał Dyrektor MOPS.		
2.	1. Dział Opieki nad Osobami Starszymi i Niepełnosprawnymi. 2. Dział Świadczeń.	Sprawdzająca.	Kontrola sprawdzająca wykonanie zaleceń pokontrolnych, sformułowanych po kontroli problemowej dotyczącej rozliczenia usług opiekuńczych na podstawie zawartych umów w 2010 r.	KW.0812-2/13r.	Stwierdzono, że zalecenia pokontrolne zostały wykonane.
3.	Dział Opieki nad Osobami Starszymi i Niepełnosprawnymi.	Problemowa.	Prawidłowość wykonywania zadania dotyczącego kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz finansowania ich pobytu w tych domach w 2013 roku	KW.0812-3/13r.	Stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia oraz wydano zalecenia pokontrolne.
4.	Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci.	Problemowa.	Kontrola dotycząca działalności Placówki w 2012 r., zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie.	KW.0812-4/13r.	Stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia oraz wydano zalecenia pokontrolne.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

10.9. Ważne przedsięwzięcia i działania zapewniające prawidłowe funkcjonowanie MOPS

Zapewnienie prawidłowego stanu technicznego, zakup usług konserwacji

W związku z pełnieniem obowiązków zarządcy 3 obiektów budowlanych w Siemianowicach Śl. (siedziby MOPS i budynku szkoleniowego przy ul. Szkolnej 17 oraz budynku przy ul. Wróblewskiego 10), w 2013 r. MOPS zlecił wszystkie przeglądy techniczne wymagane przepisami prawa budowlanego.

Realizacja zakupów i dostaw

Dokonano zakupów podnoszących standardy pracy i zwiększających jej wydajność, w tym m.in. kupiono komputery, drukarki, telefony, faks, sprzęt AGD, meble, materiały biurowe.

Remonty i prace budowlane

W miarę możliwości i swojego potencjału finansowego, MOPS stara się podołać wyzwaniom, które stawia przed nim stan techniczny budynków.

W budynku przy ul. Wróblewskiego 10 zostały wykonane prace budowlane obejmujące:

- ocieplenie, izolację ścian i malowanie budynku oraz wykonanie opaski z kostki brukowej wokół niego;
- zmianę usytuowania drzwi wejściowych;
- przesunięcie ścianki działowej;
- zmianę wymiarów okna, wymianę stolarki okiennej;
- roboty zewnętrzne (wykonanie placu z wjazdami do budynku).

W 2013 r. gmina użyczyła MOPS lokalu przy ul. Topolowej 1 z przeznaczeniem na Klub Integracji Społecznej. Wykonano w nim szereg robót budowlanych, instalacyjnych i elektrycznych. Między innymi zaadaptowano pomieszczenia biurowe, sale szkoleniowe, zaplecze socjalne i łazienki dla osób niepełnosprawnych. Prace były finansowane w ramach projektu pn. „Klub Integracji Społecznej w Siemianowicach Śląskich” oraz z budżetu MOPS.

Na posesji Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci przy ul. Śniadeckiego 13 wyremontowano ogrodzenie oraz plac zabaw. Ponadto w siedzibie MOPS wymieniono

podłogi w kilku pokojach i przedsionkach oraz zamontowano nowe okna w archiwum zakładowym.

Poniższa tabela zawiera informacje o ważniejszych remontach.

Tabela nr 22. Ważniejsze prace remontowe wykonane w 2013 roku.

Lp.	Przedmiot prac	Wydatek (w zł)	Termin realizacji
1	Ocieplenie i roboty remontowe budynku przy ul. Wróblewskiego 10.	142.171,05	IV kwartał 2013 r.
2	Roboty budowlane, instalacyjne i elektryczne w budynku przy ul. Topolowej 1.	15.297,89 (ze środków własnych) 40.410,00 (w ramach budżetu projektu „Klub Integracji Społecznej...”)	IV kwartał 2013 r.
3	Plac zabaw przy Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego dla Dzieci przy ul. Śniadeckiego 13.	44.493,41	IV kwartał 2013 r.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Remonty realizowane własnymi zasobami

Systemem gospodarczym pomalowano kilka pomieszczeń w siedzibie MOPS. Przeprowadzono również prace dotyczące budynku szkoleniowego znajdującego się z tyłu siedziby Ośrodka: pomalowano jego elewację i naprawiono kominy. Te działania zostały zrealizowane przez pracowników MOPS, osoby zatrudnione w ramach robót publicznych organizowanych przez PUP oraz osoby bezrobotne realizujące prace społecznie użyteczne.

10.10. Potrzeby

Niektóre sygnalizowane przez MOPS potrzeby zostały zaspokojone, jednak wciąż w lokalnej infrastrukturze społecznej jest dużo luk do wypełnienia. Najważniejsze potrzeby to:

- środowiskowy dom samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- mieszkanie chronione dla osób starszych lub osób niepełnosprawnych intelektualnie;
- zatrudnienie asystentów osób niepełnosprawnych;

- prowadzenie cyklicznych szkoleń oraz superwizji dla pracowników Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci.

11. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI I INSTYTUCJAMI

Wypełniając zadania do których został powołany, czyli udzielając pomocy wszystkim potrzebującym, MOPS współpracuje z szeregiem organizacji i instytucji. W 2013 roku ta współpraca dotyczyła podmiotów wymienionych w poniższej tabeli.

Tabela nr 23. Współpraca MOPS z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w 2013 roku.

Lp.	Podmioty, z którymi współpracował MOPS	Przedmiot współpracy
1	Sąd	Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny, poprzez nadzór kuratora, wsparcie asystenta rodziny. Zabezpieczenie małoletnich poprzez wydanie stosownych zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych. Bezpośredni kontakt pracowników z kuratorami, uczestnictwo w grupach roboczych i zespołach interdyscyplinarnych.
2	Prokuratura	Uczestnictwo w zespołach interdyscyplinarnych. Działanie dotyczące osób wymagających wsparcia. Pochówek na koszt gminy. Wnioskowanie o wszczęcie postępowania w stosunku do: sprawców przemocy, klientów MOPS wyłudających pomoc, klientów dopuszczających się zniesławienia pracowników.
3	Policja	Wspólne wizyty w środowisku realizowane przez pracowników socjalnych i dzielnicowych. Monitoring wspólnych środowisk. Uczestnictwo w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych. Asysta funkcjonariuszy policji przy zabezpieczaniu małoletnich.
4	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Współdziałanie na rzecz osób/rodzin będących w kryzysie. Udział w szkoleniach i warsztatach mających na celu wypracowanie wspólnych działań na rzecz rodziny.
5	Służby medyczne (szpital, pogotowie ratunkowe, poradnie)	Dowożenie dzieci do wskazanego miejsca pobytu w sytuacji interwencji celem zabezpieczenia małoletnich do 3 lat. Przewożenie klientów do domów pomocy społecznej. Ustalanie prawa do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej. Zaopatrzenie osób potrzebujących w odzież i obuwie po zakończonym leczeniu. Motywowanie rodziców do obowiązkowych wizyt w poradni w celu dokonania szczepień i bilansów dzieci. Wspólne wizyty pracownika socjalnego i pracownika Poradni Zdrowia Psychicznego w środowisku. Edukowanie lokalnej społeczności w zakresie zaburzeń psychicznych.
6	Parafie	Informowanie lokalnej społeczności o podejmowanych przez MOPS inicjatywach poprzez plakaty, ogłoszenia parafialne.
7	Powiatowy Urząd Pracy	Kierowanie osób korzystających z pomocy społecznej do prac społecznie użytecznych. Organizowanie działań z zakresu szeroko rozumianej aktywizacji zawodowej

		klientów MOPS. Organizacja pracy poprzez wprowadzenie wspólnej rejonizacji (pracownik socjalny i doradca zawodowy pracują w tym samym rejonie). Przekazywanie informacji dotyczących klientów drogą internetową za pośrednictwem systemu „SEPI”. Organizowanie wspólnych szkoleń dla pracowników.
8	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Współpraca na rzecz rodzin i dzieci w celu poprawy ich funkcjonowania. Uczestnictwo w grupach roboczych.
9	Urząd Miasta	Wymiana informacji odnośnie osób ubiegających się o wsparcie z pomocy społecznej lub w formie świadczeń rodzinnych. Przydzielanie lokali mieszkalnych usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej. Organizowanie koncertów charytatywnych. Współpraca z pełnomocnikami Prezydenta Miasta: do spraw osób niepełnosprawnych i do spraw rodziny. Umieszczanie dzieci w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej. Kierowanie osób do dziennego domu pomocy społecznej. Kierowanie klientów MOPS do Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności celem ustalenia stopnia niepełnosprawności.
10	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	Organizowanie międzypłacówkowego turnieju piłki nożnej. Realizowanie zadań wynikających z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
11	Miejska Biblioteka Publiczna	Udostępnienie pomieszczeń dla potrzeb pracy wolontariuszy z dziećmi.
12	Siemianowickie Centrum Kultury	Organizowanie koncertów charytatywnych. Udział w projektowaniu plakatu dotyczącego pomocy sąsiedzkiej. Udostępnianie pomieszczeń na imprezy organizowane przez MOPS.
13	Przedszkola i żłobki	Współpraca z wychowawcą w celu poprawy sytuacji dziecka w rodzinie.
14	Szkoły	Grupy robocze. Współpraca z wychowawcą i pedagogiem szkolnym w celu poprawienia sytuacji dziecka w rodzinie. Prezentowanie przez uczniów programów artystycznych na imprezach organizowanych przez MOPS. Wolontariat. Wspieranie dzieci korzystających z pomocy społecznej poprzez przekazywanie im paczek okolicznościowych.
15	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Siemianowickie	Organizowanie koncertów charytatywnych. Współpraca na rzecz osób niepełnosprawnych.
16	Siemianowickie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski „Imperium Słońca”	Udostępnianie pomieszczeń w celu realizacji statutowych zadań MOPS. Współdziałanie na rzecz osób niepełnosprawnych.
17	Śląskie Stowarzyszenie Charytatywne „Przystań”	Zbieranie odzieży i przekazywanie jej osobom potrzebującym. Przygotowywanie oraz wydawanie gorących posiłków osobom potrzebującym. Realizacja programu „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej” (PEAD).
18	Stowarzyszenie Na Rzecz Rodziny i Zastępczego	Współpraca na rzecz rodzin zastępczych. Udostępnianie pomieszczeń w celu realizacji statutowych zadań MOPS.

	Rodzicielstwa Nowy Dom	Szkolenie pracowników.
19	Siemianowickie Stowarzyszenie "Wzajemna Pomoc"	Interwencyjne zapewnienie schronienia osobom bezdomnym.
20	Śląskie Stowarzyszenie Pomocy Ofiarom Przestępstw	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w ramach uczestnictwa w Zespole Interdyscyplinarnym. Działanie na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
21	Związek Harcerstwa Polskiego	Działanie na rzecz dzieci i młodzieży.

Opracowanie własne na podstawie danych MOPS.

Współpraca ze wszystkimi ujętymi w powyższej tabeli podmiotami jest ważna, przy czym jest ona zróżnicowana pod względem intensywności, skali, osiągniętych efektów. Przykładem szczególnie ścisłej współpracy jest ta, która łączy MOPS i Siemianowickie Koło Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta. Założycielami i członkami Koła są głównie pracownicy Ośrodka. MOPS wspiera Koło w realizacji misji, którą jest utworzenie w Siemianowicach Śląskich Domu dla bezdomnych samotnych matek, kobiet w ciąży i ofiar przemocy. Promuje w lokalnych i regionalnych mediach działania zmierzające do powstania Domu, poszukując przy tym darczyńców, którzy mogą wesprzeć tę inicjatywę. 7 kwietnia 2013 r. dzięki współpracy Koła, MOPS i Siemianowickiego Centrum Kultury został zorganizowany koncert charytatywny. Celem było zebranie środków na remont budynku, w którym powstaje bezpieczne miejsce dla kobiet i ich dzieci.

SPIS TABEL

- Tabela nr 1. Struktura zatrudnienia pracowników MOPS ogółem na koniec 2013 r. • strona 6
- Tabela nr 2. Budżet MOPS z uwzględnieniem źródła finansowania zadań gminy i powiatu w 2013 r. • strona 8
- Tabela nr 3. Osoby umieszczone i oczekujące na umieszczenie w DPS w 2013 r., według typów DPS. • strona 29
- Tabela nr 4. Powody przyznania pomocy MOPS w 2013 roku. • strona 32
- Tabela nr 5. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2013 roku. • strona 34
- Tabela nr 6. Osoby bezdomne w latach 2012-2013. • strona 36
- Tabela nr 7. Rodziny zastępcze w 2013 roku, według liczby przyjętych dzieci. • strona 58
- Tabela nr 8. Wiek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w 2013 r. • strona 60
- Tabela nr 9. Rodzaje sieroctwa wśród dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2011-2013. • strona 62
- Tabela nr 10. Liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora w 2013 roku. • strona 63
- Tabela nr 11. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych objętych opieką koordynatora w 2013 roku. • strona 63
- Tabela nr 12. Rodzaje pomocy udzielonej usamodzielnianym wychowankom w 2013 r. • strona 67
- Tabela nr 13. Rodzaje szkół, w których osoby usamodzielniające się kontynuowały naukę w 2013 r. • strona 68
- Tabela nr 14. Koszty utrzymania mieszkania chronionego w 2013 roku. • strona 70
- Tabela nr 15. Działania wolontariuszy współpracujących z MOPS w 2013 roku. • strona 73
- Tabela nr 16. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych – wydatkowanie środków finansowych wg zadań w 2013 roku. • strona 74

- Tabela nr 17. Rehabilitacja społeczna – realizacja wniosków wg zadań w 2013 r. • strona 74
- Tabela nr 18. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w 2013 roku. • strona 76
- Tabela nr 19. Wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na działalność WTZ w 2013 roku. • strona 77
- Tabela nr 20. Rehabilitacja zawodowa – wydatkowanie środków finansowych wg zadań w 2013 roku. • strona 78
- Tabela nr 21. Wykaz kontrolowanych komórek i zakres kontroli przeprowadzonej w 2013 roku. • strona 80
- Tabela nr 22. Ważniejsze prace remontowe wykonane w 2013 roku. • strona 83
- Tabela nr 23. Współpraca MOPS z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w 2013 roku. • strona 85

SPIS WYKRESÓW

- Wykres nr 1. Struktura zatrudnionej w ramach etatów MOPS kadry pod względem wykształcenia w 2013 r. • strona 7
- Wykres nr 2. Struktura budżetu MOPS wg źródła finansowania zrealizowanych wydatków w 2013 r. • strona 9
- Wykres nr 3. Struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa w 2013 r. • strona 14
- Wykres nr 4. Struktura wykorzystania przez MOPS środków finansowych z budżetu gminy w 2013 r. • strona 17
- Wykres nr 5. Osoby umieszczone i oczekujące na umieszczenie w DPS w 2013 r., według typów DPS. • strona 30
- Wykres nr 6. Powody przyznania pomocy MOPS w 2013 roku. • strona 33
- Wykres nr 7. Liczebność gospodarstw domowych objętych pomocą MOPS w 2013 r. • strona 35
- Wykres nr 8. Liczba rodzin z dziećmi, w tym rodzin niepełnych, objętych pomocą MOPS w 2013 r. • strona 36
- Wykres nr 9. Struktura rodzin zastępczych wg rodzaju w 2013 r. • strona 58
- Wykres nr 10. Dzieci umieszczone w różnych typach rodzin zastępczych, w odniesieniu do liczby ogółem w 2013 r. • strona 59
- Wykres nr 11. Liczba dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności/o stopniu niepełnosprawności w różnych typach rodzin zastępczych w 2013 roku. • strona 61
- Wykres nr 12. Przyczyny opuszczenia placówek opiekuńczo-wychowawczych przez wychowanków w 2013 roku. • strona 65
- Wykres nr 13. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach w latach 2010 – 2013. • strona 65